

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему

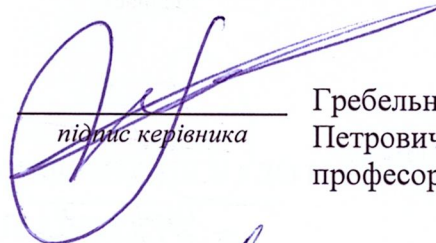
Вплив контрабанди на економічну безпеку держави

Здобувача вищої освіти 4 курсу,
групи ММБ-19-1,
спеціальності 073 «Менеджмент»
ОПП «Менеджмент митної справи»

підпис здобувача вищої
освіти

Забур'яна Наталія
Петрівна

Науковий керівник
науковий ступінь вчене звання

підпис керівника

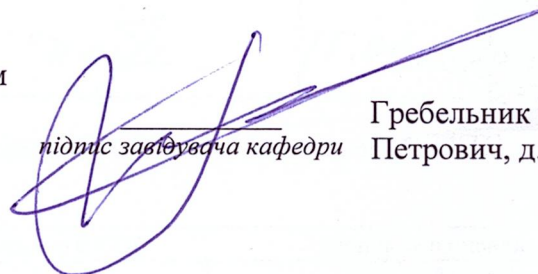
Гребельник Олександр
Петрович, д.е.н.,
професор

Гарант освітньої програми
науковий ступінь вчене звання

підпис керівника

Микитенко Тетяна
Владиславівна, к.е.н.,
доц.

Допущено до захисту за рішенням
кафедри митної справи та
товарознавства
протокол від 17.05.2023 № 14

підпис завідувача кафедри

Гребельник Олександр
Петрович, д.е.н., проф.

Ірпінь 2023

Реєстрація №

9

13.08.2013

(дата)

(підпис відповідальної особи)

Результати перевірки

до захисту

(до захисту, на доопрацювання)

(підпис)

(дата)

(підпис)

Результат захист

83 (2074)

(оцінка)

15.08.2013

(дата)

(підпис)

Голова комісії:

(підпис)

М.П. Олександр

(ініціали, прізвище)

Члени комісії:

(підпис)

(підпис)

(підпис)

(підпис)

О.П. Удварович

(ініціали, прізвище)

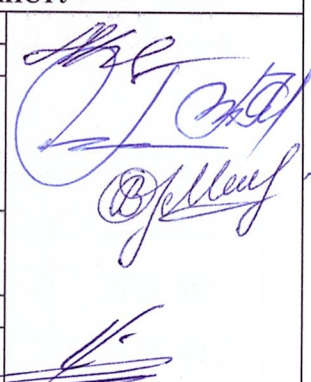
О.П. Олександр

(ініціали, прізвище)

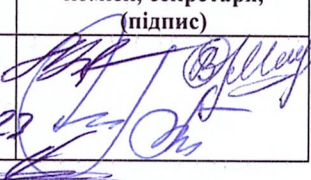
Т.П. Олександр

(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25			
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	87		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТАШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
87	B	добре	15.06.2022	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	
50-59	E	3 (задовільно)
35-49	EX	2 (незадовільно)

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра митної справи та товарознавства

Затверджую

Завідувач кафедри Гребельник О

д.е.н., професор

«01» березня 2023р.

Завдання на кваліфікаційну роботу

(проект) здобувачу вищої

освіти

Забур'яна Наталія Петрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту)

Вплив контрабанди на економічну безпеку держави

Затверджена наказом ректора від 07.10.2022р. №4

2. Строк здачі закінченої роботи: 12 травня 2023р.

3. Метою роботи є визначення теоретичних та практичних основ боротьби з контрабандою, аналіз сучасних протиправних дій суб'єктів ЗЕД при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, а також виявлення проблемних аспектів пропонування шляхів удосконалення протидії цим правопорушенням.

Об'єктом дослідження є сукупність відносин між фізичними особами та суб'єктами господарювання в сфері зовнішньоекономічної діяльності з державними органами з приводу контрабанди товарів.

Предметом дослідження є контрабанда товарів, відповідальність та напрямки протидії.

Орієнтовна база дослідження: статистичні дані Держмитслужби, збірники Держстатистики.

Вихідні дані до роботи: статистичні дані, науково-методичні праці, законодавча база, зарубіжні та вітчизняні періодичні видання, інтернет-джерела.

4. Перелік графічного матеріалу: кваліфікаційна робота містить 66 сторінок, 2 таблиці, 2 рисунки, 43 додатки.

5. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом)

В першому розділі дослідити теоретико-методологічні засади впливу контрабанди на економічну безпеку держави, а саме такі питання: підходи до вивчення сутності та видів контрабанди, методологія дослідження забезпечення

економічної безпеки держави в протидії контрабанді.

В другому розділі провести аналіз стану та тенденції впливу контрабанди на економічну безпеку держави. Розглянути такі питання: аналіз сучасного стану впливу контрабанди з підакцизними товарами на економічну безпеку держави, передумови удосконалення заходів щодо протидії контрабанди з підакцизними товарами, що мають вплив на економічну безпеку України.

В третьому розділі запропонувати перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди по таких питаннях: розроблення дієвих засобів щодо запобігання контрабанди з підакцизними товарами, пропозиції щодо запобігання контрабанді з підакцизними товарами.

6. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	Вибір теми, вивчення літературних джерел, постановка проблеми та складання плану роботи	01.09.2022	01.09.2022
2	Вибір та вивчення навчальної, наукової та методичної літератури за темою	02.10.2022	02.09.2022
3	Видача завдання науковим керівникам	10.10.2022	08.02.2022
4	Підготовка першого розділу роботи та подання її керівнику	10.02.2023	10.02.2023
5	Підготовка другого розділу роботи та подання її керівнику	10.03.2023	10.03.2023
6	Підготовка третього розділу роботи та подання її керівнику	10.04.2023	10.04.2023
7	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	10.05.2023	09.05.2023
8	Подання роботи для перевірки на наявність плагіату	12.05.2023	12.05.2023
9	Попередній захист роботи	04.05.2023	04.05.2023
10	Отримання відгуку керівника роботи	07.06.2023	06.06.2023
11	Отримання зовнішньої рецензії	08.06.2023	09.06.2023
12	Допуск роботи зав. кафедрою до захисту	09.06.2023	09.06.2023
13	Захист роботи	15.06.2023	15.06.2023

7. Дата видачі завдання «08» лютого 2023

8. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту)

9. Гарант освітньо-професійної програми)

10. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти)

(підпис)

Гребельник О.П.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Микитенко Т.В.
(прізвище, ініціали)

(підпис)

Забур'яна Н.П.
(прізвище, ініціали)

Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Кваліфікаційна (дипломна) робота студентки Забур'яної Наталії Петрівни є змістовним і комплексним дослідженням, яке присвячено актуальній темі впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

Структура дипломної роботи відповідає назві. В логічній послідовності досліджені питання плану. У роботі було проаналізовано проблему впливу контрабанди на економічну безпеку держави та запропоновано шляхи вирішення даної проблеми.

В першому розділі досліджуються теоретико-методологічні засади впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

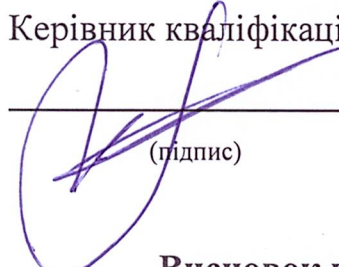
Другий розділ бакалаврської роботи присвячено аналізу стану та тенденції впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

У третьому розділі бакалаврської роботи обґрунтовано перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Виконана робота за змістом і структурою відповідає завданню та методичним рекомендаціям. Результати дослідження обумовлюють практичну значущість роботи, що визначається можливістю використання запропонованих механізмів покращення боротьби з контрабандою.

Випускна кваліфікаційна робота може бути допущена до захисту та заслуговує на позитивну оцінку.

Керівник кваліфікаційної роботи (проєкту)

 Гребельник О.П. 08.06. 2023 р.

(підпис)

(дата)

Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Кваліфікаційна робота (проєкт) здобувача вищої освіти

Забур'яної Наталії Петрівни

(прізвище, ініціали)

після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри, протокол від

«14» 05 2023 № 14 допущена до захисту екзаменаційною комісією.

Завідувач кафедри

(підпис)

О.П.Гребельник

УНІВЕРСИТЕТ "КРОК"
Україна, м. Київ, 03113,
вул. Табірна, 30-32, а/с 65
Тел.: (044) 453-20-94
Тел./факс: (044) 456-84-28, 455-57-57
krok@krok.edu.ua

№ _____ від 09 червня 2023р.

[За місцем вимоги]

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу (проект)

здобувача вищої освіти Державного податкового університету

Забур'яної Наталії Петрівни

«Вплив контрабанди на економічну безпеку держави»

Актуальність теми цього дослідження зумовлена тим, що контрабанда на сьогоднішній день є однією з основних загроз для України, яка має вагомий негативний вплив на державу та її економіку.

Наукова новизна. Кваліфікаційна робота має як теоретичну, так і практичну цінність. Дослідження спрямоване на обґрунтування перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Обґрунтованість пропозицій і висновків. Автором було визначено теоретико-методологічні засади впливу контрабанди на економічну безпеку та розглянуто перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

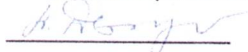
Структура роботи вдала і відображає основні аспекти досліджуваної проблеми. Назви розділів відповідають основним завданням дослідження. Фактичний матеріал викладений послідовно у трьох розділах. Висновки, що містяться в кваліфікаційній роботі, достовірні та конкретні. Отже, робота Забур'яної Н.П. за критеріями є самостійним і завершеним дослідженням, відповідає вимогам, що висуваються до такого виду робіт.

Наявність недоліків: Більш детального аналізу у кваліфікаційній роботі потребує дослідження міжнародного досвіду здійснення митного пост-аудиту та аналіз основних проблем митного пост-аудиту в Україні.

Рецензована кваліфікаційна робота Забур'яної Наталії Петрівни на тему: «Вплив контрабанди на економічну безпеку держави» рекомендується до захисту та заслуговує позитивної оцінки за умов успішного захисту.

Рецензент кандидат економічних наук.

(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

(підпис, М.П.)

«09» червня 2023 р.

Ірина ДЬЯЧУК

(ініціали, прізвище)

1. Копія до _____

Директор департаменту кадрів

Університету економіки та права "Крок"

09 06 2023 р.

засвідчує

Підпис _____

ННІ економічної безпеки та митної
справиКафедра митної справи та
товарознавства

ДОВІДКА

про перевірку кваліфікаційної (дипломної) роботи на академічний
плагіат

П. І. Б. автора роботи

Забур'яна Наталія Петрівна

Курс/група_____ММБ-19-1_____Тема

кваліфікаційної роботи

Вплив контрабанди на економічну безпеку

державиП. І. Б. наукового керівника

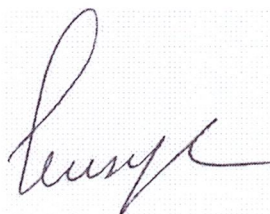
Гребельник Олександр

ПетровичДата захисту:

14.06.2023

За результатом перевірки оригінальний текст у роботі становить
100,00%. Відсоток схожості (складається з правомірних запозичень –
посилання, цитування; і неправомірних запозичень – пояснення щодо
відсотку тексту, який не є оригінальним (н/д, стаття або інші роботи
автора, які є у базі, але вони не зазначені в літературних джерелах)
0,00%, цитат 2,19%.

Відповідальна особа за перевірку на кафедрі

М. Іщук

АНОТАЦІЯ

Вплив контрабанди на економічну безпеку держави

Мета дослідження полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні засад впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

Завданнями роботи є визначення підходів до вивчення сутності та видів контрабанди; дослідження методології забезпечення економічної безпеки держави в протидії контрабанді; аналіз сучасного стану впливу контрабанди на економічну безпеку держави; розглянути передумови удосконалення заходів щодо протидії контрабанди, що має вплив на економічну безпеку держави; обґрунтування перспектив розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Предметом дослідження є визначення теоретико-методологічних засад впливу контрабанди на економічну безпеку та розглянути перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес дослідження впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

Базою дослідження виступають статистичні дані Держмитслужби.

За результатами дослідження сформульовано шляхи удосконалення інформативно-комунікативної діяльності в публічному управлінні. Проаналізовано сучасний стан впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

Одержані результати можуть бути використані у діяльності контролюючих митних органів.

Кваліфікаційна робота містить 66 сторінок, 10 таблиць, 2 рисунки, 43 додатки.

Ключові слова: контрабанда, економічна безпека.

Рік виконання дипломної роботи 2023.

Рік захисту роботи 2023.

ANNOTATION

The influence of smuggling on the economic security of the state

The purpose of the study is the theoretical and methodological substantiation of the basis of the influence of smuggling on the economic security of the state.

The tasks of the work are to define approaches to studying the essence and types of smuggling; research on the methodology of ensuring the economic security of the state in combating smuggling; analysis of the current state of influence of smuggling on the economic security of the state; consider the prerequisites for improving measures to combat smuggling, which has an impact on the economic security of the state; substantiation of prospects for the development of the anti-smuggling and prevention system.

The subject of the study is to determine the theoretical and methodological basis of the influence of smuggling on economic security and to consider the prospects for the development of the system of combating and preventing smuggling.

The object of the qualification work is the process of researching the influence of smuggling on the economic security of the state.

The basis of the study is the statistical data of the State Customs Service.

Based on the results of the research, ways of improving informative and communicative activities in public administration were formulated. The current state of influence of smuggling on the economic security of the state is analyzed.

The obtained results can be used in the activity of controlling customs authorities.

The qualification work contains 66 pages, 10 tables, 2 figures, 43 appendices.

Keywords: smuggling, economic security.

The year of completion of the thesis is 2023.

The year of job protection is 2023.

Тема: «Вплив контрабанди на економічну безпеку держави»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ КОНТРАБАНДИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ	7
1.1. Підходи до вивчення сутності та видів контрабанди	7
1.2. Методологія дослідження забезпечення економічної безпеки держави в протидії контрабанді	13
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ КОНТРАБАНДИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	19
2.1. Аналіз сучасного стану впливу контрабанди з підакцизними товарами на економічну безпеку держави	19
2.2. Передумови удосконалення заходів щодо протидії контрабанди з підакцизними товарами, що має вплив на економічну безпеку України	26
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БОРОТЬБИ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОНТРАБАНДИ	33
3.1. Розроблення дієвих засобів щодо запобігання контрабанди з підакцизними товарами	33
3.2. Пропозиції щодо запобігання контрабанді з підакцизними товарами	41
ВИСНОВКИ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	50
ДОДАТКИ	55

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день однією з основних загроз для України залишається контрабанда, яка має негативний вагомий негативний вплив на державу та її економіку. Адже від контрабандних операцій основних збитків зазнають вітчизняні виробники, що спричиняє зменшення попиту на їх продукцію, а також може призводити до ліквідації вітчизняного підприємства. Крім зазначеного основною небезпекою для держави є контрабанда зброї, боєприпасів, ядерних речовин чи матеріалів, а особливо в даний час, а саме це стосується тимчасово окупованих територій України.

Контрабанда є однією з найнебезпечніших проблем, яка турбує країни по всьому світу, особливо в контексті процесів глобалізації. Незаконний перетин митного кордону з наркотиками, зброєю, культурними та історичними цінностями став насущною проблемою для кримінальних груп, що прагнуть швидко збагатитися. В Україні уряд запровадив державні програми боротьби з контрабандою, які передбачають вжиття кардинальних заходів для запобігання цьому явищу. Ці заходи включають підвищення ефективності боротьби з порушенням митних правил та контрабандою на кордоні, а також створення умов, які перешкоджають незаконному переміщенню товарів через кордон та їхньому незаконному зберіганню та продажу на внутрішньому ринку. Незважаючи на ці заходи, проблема контрабанди в Україні досліджується досить поверхово, і тільки останнім часом звертається до неї більш детальна увага.

Стан і сутність розробки проблеми в спеціальній літературі. Серед авторів, які у своїх працях вивчали проблему впливу контрабанди на безпеку держави, варто назвати: О.Ф. Бантишев, В.Д. Басай, А.Д. Войцешук, Д.Д. Давітадзе, Л.В. Дорош, М.І. Костін, О.М. Омельчук, В.В. Онищенко, В.М. Пархоменко, Д.В. Приймаченко, В.М. Шевчук, О.М. Ясінська. Проте сучасні наукові розробки, котрі сприяли процесу становлення економічної безпеки держави як науки, слід зазначити, що, на жаль, питання протидії контрабанді

при забезпеченні економічної безпеки держави досліджено не достатньо глибоко. Значущість і актуальність наведених проблем та недостатнє їх вивчення і аналіз зумовило вибір тематики дослідження, а також визначили його мету і завдання.

Мета і завдання дослідження. Мета написання кваліфікаційної роботи є визначення теоретико-методологічні засади впливу контрабанди на економічну безпеку та розглянути перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Для досягнення вказаної мети у дослідженні поставлено та вирішено такі основні **завдання**:

- визначити підходи до вивчення сутності та видів контрабанди;
- дослідити методологію дослідження забезпечення економічної безпеки держави в протидії контрабанді;
- проаналізувати сучасний стан впливу контрабанди на економічну безпеку держави;
- розглянути передумови удосконалення заходів щодо протидії контрабанди, що має вплив на економічну безпеку держави;
- обґрунтувати перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є процес дослідження впливу контрабанди на економічну безпеку держави.

Предметом дослідження є визначення теоретико-методологічні засади впливу контрабанди на економічну безпеку та розглянути перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою кваліфікаційної роботи є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання: індукції, дедукції, синтез, аналіз, системний підхід, порівняння, індексний, графічний, монографічний методи. У процесі дослідження для вирішення поставлених завдань використано системний та міждисциплінарний підхід, а також такі методи дослідження: термінологічного аналізу (при визначенні

понять «контрабанда»); порівняльного аналізу (для розгляду аналізу сучасного стану впливу контрабанди на економічну безпеку держави); прогнозування (для визначення удосконалення заходів щодо протидії контрабанди, що має вплив на економічну безпеку держави). Крім того, в роботі були використані методи структурно-функціонального аналізу, індукції і дедукції, абстрагування і конкретизації, аналізу і синтезу, узагальнення тощо.

Науково-практична значимість державних результатів полягає в тому, що сформульовано підходи до вивчення сутності та видів контрабанди та досліджено методологію. Проаналізовано сучасний стан впливу контрабанди на економічну безпеку держави. В роботі було запропоновано шляхи удосконалення інформативно-комунікативної діяльності у публічному управлінні. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони становлять, як теоретично-методичні так і практичні засади щодо перспективи розвитку системи боротьби та запобігання контрабанди.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВПЛИВУ КОНТРАБАНДИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ

1.1. Підходи до вивчення сутності та видів контрабанди

“Нові корупційні можливості – одна з найбільших проблем у сфері економічних і політичних перетворень. Вони можуть призвести до нуля перспективні реформи, зменшуючи їхню законність і справедливість. Корумпована податкова та митна системи, що створюють сприятливе середовище для деяких груп та окремих осіб й ігнорують інших, можуть зруйнувати спроби поставити країну на тверду фінансову основу і дискредитувати реформу” [1]. Ця теза професора Єльського університету С. Роуз-Екерман є особливо актуальною для нашої країни.

Сучасний термін «контрабанда», походить від італійського «contrabando» і означає «contra» – проти, «bando» урядового указу – проти урядового указу. Контрабанда як злочин передбачена законодавством практично всіх країн світу.

Контрабанда - це переміщення товарів, валюти, цінностей та інших предметів через митний кордон України поза митним контролем або з приховування від митного контролю, вчинене у великих розмірах особою або групою осіб, які організувалися для діяльності, а також незаконне переміщення через кордон історичних і культурних цінностей, наркотичних засобів, отруйних, сильнодіючих, радіоактивних, вибухових речовин, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та боєприпасів до неї).

Контрабанда є суттєвою складовою економічної злочинності, що пов’язана з ухиленням від сплати митних платежів. Характерними рисами контрабанди є високий рівень технічного забезпечення та міжнародні зв’язки. Внаслідок контрабанди відбувається неконтрольоване насичення

внутрішнього ринку продукцією іноземного виробництва, що сприяє витісненню вітчизняних товарів та втрати значних сум митних платежів.

Типологію терміна «контрабанда», сформованого на основі дій щодо її здійснення, подано на рис. 1.1.

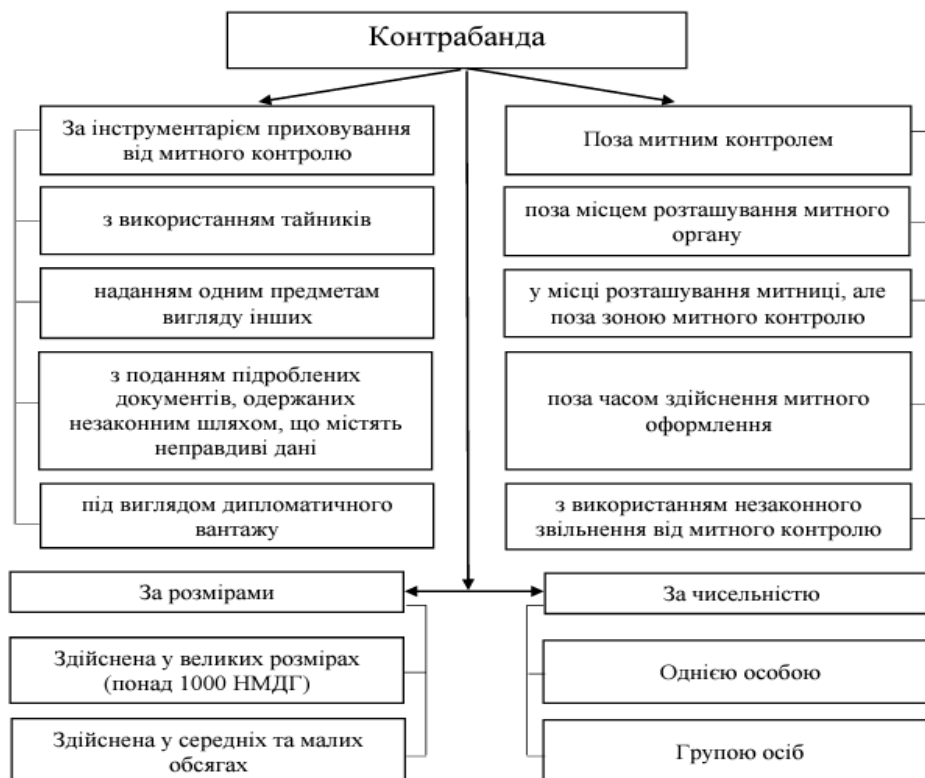

Рис. 1.1. Типологія поняття «контрабанда» з урахуванням особливостей дій її здійснення

Згідно з ч. 1 ст. 201 Кримінального кодексу України (далі – ККУ), контрабанду трактують як переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації [2].

Характеристика предметів контрабанди представлена у додатку А. За контрабанду особа притягається до кримінальної відповідальності. Види контрабанди та міру покарання за її вчинення наведено у додатку Б.

З 1 січня 2019 р. встановлено кримінальну відповідальність також за вивіз за межі України цінних і рідкісних порід дерев шляхом доповнення ККУ ст. 2011 «Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України». Крім того, до злочинів, що вчиняються у сфері державної митної справи, належать також діяння, передбачені ст. 305 ККУ «Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів» [2].

В Україні незаконне переміщення через митний кордон інших товарів, окрім зазначених вище, не є карним злочином, а розглядається як правопорушення, за які передбачена адміністративна відповідальність, – порушення митних правил, за винятком випадків наявності ознак, пов'язаних зі злочинами. Відповідно до ст. 458 Митного кодексу України (далі – МКУ), порушення митних правил – це адміністративне правопорушення, яке становить протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльність, що посягають на встановлений МКУ та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів МКУ чи іншими законами України, і за які передбачена адміністративна відповідальність [3].

У 2012 р. контрабанду у вигляді переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю було декриміналізовано як злочин [4]. Відтоді дискусії про правильність такого кроку не припинялися. Беручи до уваги негативний вплив незаконного імпорту на економіку України, вважаємо обґрунтованими

пропозиції відновити кримінальну відповідальність за такі дії.

Загроза контрабанди полягає не тільки у втратах бюджету, а й у спотворенні внутрішнього ринку й справедливого конкурентного середовища, від чого страждає легальний бізнес, а відтак і вся економіка. Опосередковано контрабанда є інструментом субсидування основних торговельних партнерів [5].

Підвищена суспільна небезпека контрабанди та митних деліктів загалом полягає у негативних впливах на функціонування суспільних відносин, оскільки вони деформують економічні відносини та перерозподіл суспільно власності, викривлюють соціальні зв'язки.

Залежно від особливостей дій вчинення контрабанди можна виділити її різновиди, представлені у додатку В. Переміщення предметів через митний кордон України поза митним контролем означає їх переміщення [3]:

- 1) поза місцем розташування митниці;
- 2) поза часом здійснення митного оформлення (тобто до відкриття чи після закриття митниці, яка є тимчасовою або працює не цілодобово);
- 3) із використанням незаконного звільнення від митного оформлення.

Переміщення предметів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, поділяється на фізичне та документальне.

Під час фізичного приховування предметів контрабанди намагаються сховати від очей посадової особи митного органу, зокрема [3]:

- 1) з використанням тайників;
- 2) з використанням інших засобів, що утруднюють виявлення предметів (з приховуванням предметів в організмі чи на тілі людини або тварини, в одязі, взутті, головному вбранні, в порожнинах транспортного засобу, в багажі, продуктах харчування, речах особистого користування тощо);
- 3) шляхом надання одним предметам вигляду інших через істотну заміну зовнішніх характерних ознак предметів, а також їх тари, упаковки

етикеток, ярликів, що дозволяє віднести предмети контрабанди до предметів іншого виду (наприклад, так зване камуфлювання справжності).

Незамасковані речі, навіть якщо вони не підлягають пропуску через митний кордон, не можуть вважатися контрабандою.

На відміну від фізичного приховування, яке пов'язане, в першу чергу, з фізичними діями правопорушників, документальне приховування є більш інтелектуальним способом маскування контрабанди. Зазвичай цей спосіб використовується під час переміщення значних партій товарів юридичними особами та не передбачає фізичного приховування предметів контрабанди. Відбувається воно з поданням митному органу як підстави для переміщення предметів через митний кордон підроблених документів; документів одержаних незаконним шляхом (наприклад, в результаті надання уповноваженій особі як підстави для видачі документів завідомо неправдивих відомостей або внаслідок зловживання службовою особою своїм службовим становищем чи службової недбалості); документів, що містять неправдиві дані (щодо ваги, кількості асортименту, найменування, вартості предметів, їх інших характеристик, щодо суті угоди, відправника або одержувача предметів, щодо держави, з якої вони вивезені або в яку переміщуються); що є підставою для переміщення інших предметів [3].

Підробленими слід вважати як фальшиві документи, так і справжні, до яких внесено неправдиві відомості чи окремі зміни, що перекожують зміст інформації щодо фактів, які ними посвідчуються, а також документи з підробленими відбитками печаток, штампів, підписами тощо [21].

Всі схеми ввезення товарів в Україну без належної сплати митних платежів можна умовно поділити на групи, залежно від того наскільки вони є законними.

Найбільш зухвалими є «чорні» схеми, що передбачають переміщення вантажів без оформлення митних документів, і відповідно без сплати митних платежів. Здійснюються такі постачання, як правило, поза пунктами пропуску через кордон або шляхом декларування транспортного засобу як

порожнього.

До «чорних» схем експерти також відносять, так званий «перерваний транзит», коли товари, які ввозяться в Україну, вивозяться, але лише згідно з документами, а фактично залишаються на території країни без сплати відповідних платежів [22].

До «майже білих», тобто таких, що передбачають обхід митного законодавства, належить уникнення оподаткування подрібнення комерційних партій товару для шляхом використання фізичних осіб для перевезення товарів (так званих «мурашок» або «човників»). Зазначимо, що з 1 січня 2018 р. введено зміни у правила оподаткування товарів, що ввозяться на митну територію України: фізичні особи й надалі можуть ввозити у ручній поклажі та/або у супроводжуваному багажі товари (крім підакцизних товарів та особистих речей), сумарна фактурна вартість яких не перевищує еквівалент 500 євро та сумарна вага яких не перевищує 50 кг без оподаткування митними платежами, проте, не частіше одного разу протягом 72 годин за умови перебування за кордоном не менше ніж 24 години [23]. За оцінками як українських, так і закордонних фінансових відомств це при обсягів торгівлі в рамках малого прикордонного руху [24].

Ідентичні методи уникнення оподаткування застосовуються і при пересиланні товарів міжнародними поштовими та експресвідправленнями. Тобто, здійснюється подрібнення товарних партій, що ввозяться в Україну, до розмірів, що не підлягають оподаткуванню. Зауважимо, що вищенаведені схеми не призводять до порушення законодавства, а стають можливими через наявність законних лазівок, тому не передбачають відповідальності.

Масового розповсюдження набули «сірі» схеми імпорту товарів, суть яких полягає у зниженні фактурної вартості й кількості задекларованих вантажів, що реалізується шляхом підміни або підробки товарносупровідних документів, маніпуляції з кодуванням товарів тощо. Через викори стання такого роду шахрайства значно знижуються митні платежі, що підлягають сплаті суб'єктами зовнішньої торгівлі.

Основні причини існування різноманітних вищезгаданих схем ухилення та уникнення оподаткування при переміщенні товарів через митний кордон мають як законодавчий характер, і можуть бути усунені шляхом внесення змін у митне законодавство, так і криються у недосконалостях організації роботи митних органів, підсилені корупційною складовою, а також полягають у низькому рівні забезпечення інформацій ними технологіями, що характерно для країн з трансформативною економікою.

1.2. Методологія дослідження забезпечення економічної безпеки держави в протидії контрабанді

У зв'язку з нестабільною економічною, політичною та військовою ситуацією в країні контрабанда стала серйозною проблемою, яка загрожує економічним інтересам держави. Монополія на експорт/імпорт деяких товарів була порушена, що призвело до збитків для вітчизняних виробників, оскільки нелегальний імпорт знижує попит на їх продукцію. Крім того, контрабанда небезпечна для суспільної безпеки через нелегальний транспорт наркотиків, зброї, боєприпасів, під час транспортування зброї масового знищення, а також є загрозою для культурних цінностей та надбань країни.

Методика розслідування контрабанди є важливим структурним елементом, який має криміналістичну характеристику цього злочину. Криміналістична характеристика контрабанди - це модель, яка містить інформацію про типові криміналістично значущі ознаки контрабанди, які мають ключове значення для її виявлення, розкриття та розслідування. Ця модель представляє собою систематизований опис ознак контрабанди, який допомагає у стандартизації підходів до розслідування цього виду злочину.

Елементи методології криміналістичної характеристики контрабанди включають:

- 1) об'єкт злочинної діяльності;

2) методи, які використовуються злочинцями для вчинення та приховування контрабанди;

3) опис «слідової карти» контрабанди, яка містить інформацію про можливі сліди та докази;

4) місце та час вчинення контрабанди;

5) можливу ідентифікацію особи, яка займалась контрабандою.

Відповідно до чинного законодавства, предметами контрабанди можуть бути як товари та інші цінності, які дозволено вільно обіговувати, так і предмети, обіг яких обмежено або повністю заборонено (наприклад, отруйні, наркотичні, вибухові речовини, зброя та боєприпаси, радіоактивні матеріали та інші).

У контексті криміналістики, особливість предмета злочинного посягання полягає в тому, що його властивості, якісні та кількісні характеристики, фізичні характеристики та взаємодія з іншими об'єктами живої та неживої природи, можуть бути використані для ідентифікації предмета в матеріальному світі, а також визначення способів вчинення та приховування контрабанди.

Практика боротьби з контрабандою демонструє, що сьогодні предмети контрабанди дуже різноманітні і часто змінюються в залежності від потреб окремих соціальних груп та економічної ситуації в країні. Ці потреби залежать від соціальних та психологічних особливостей громадян. Серед найбільш поширених предметів контрабанди можна відзначити продукти харчування, промислові товари, сировину, наркотики, дорогоцінні метали та ювелірні вироби, антикваріат, твори мистецтва, зброю, боєприпаси, вибухові, отруйні, сильнодіючі речовини та інші.

Контрабанда сьогодні зазнала якісних змін: організовані злочинні групи з міжнародними зв'язками стали займатися нею все частіше. У контрабанді наркотиків спостерігається перехід від об'ємних наркотиків, таких як макова соломка, до менш об'ємних і більш «важких» наркотиків, таких як опій, екстракт макової соломки, кокаїн і т.д. Також частіше

зустрічаються випадки переміщення синтетичних наркотиків та їх прекурсорів.

Якщо вартість контрабандних товарів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян тисячу і більше разів, то така дія є великим розміром контрабанди.

Якщо вартість контрабандних товарів не перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, то відповідальність за порушення митних правил настає, якщо немає інших ознак злочину, відповідно до закону про митні правопорушення в Україні [20].

Для визначення вартості контрабандного товару слід керуватись правилами і нормами, що регулюють ціни на відповідні товари. Якщо потрібно, експерт може допомогти у вирішенні питання щодо вартості контрабандного предмета.

Якщо місцезнаходження контрабандного предмета невідоме, або його було вивезено за межі країни, або знищено чи реалізовано, то для визначення його вартості можуть використовуватися дані, що містяться в митних, товарно-супровідних та інших документах (згідно з пунктами 5 та 6 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.02.1999 року № 2 «Про судову практику по справах про контрабанду і порушення митних правил»). [19].

Спосіб, яким вчиняється контрабанда, є системою дій злочинця, що складається з етапів підготовки, виконання та приховування незаконного переміщення контрабандних товарів через митний кордон, а також використання результатів контрабандної діяльності. Під час вчинення контрабанди, злочинець діє одночасно вільно і невільно, оскільки його поведінка є результатом взаємодії суб'єктивних та об'єктивних факторів. Цей процес можна проілюструвати на рис. 1.2.

Приховування контрабанди - це свідомо дія злочинця, спрямована на унеможливлення встановлення правдивої інформації про незаконне переміщення через кордон шляхом знищення, маскування, фальсифікації або

приховування слідів контрабанди та злочинця. Це виконується з метою ухилення від повної або часткової кримінальної відповідальності.

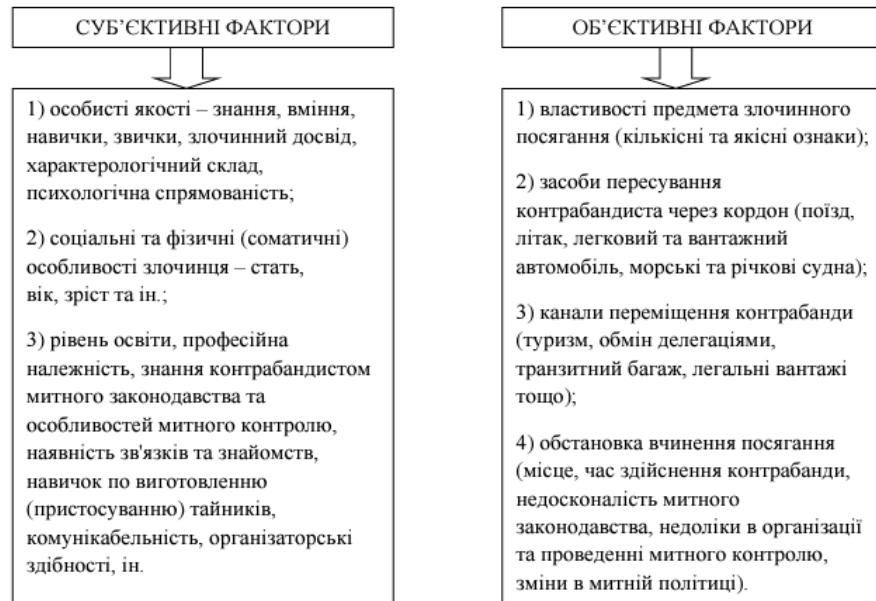

Рис. 1.2. Суб'єктивні та об'єктивні фактори здійснення контрабанди злочинцем

Приховування контрабанди представлено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Шляхи приховування контрабанди

Вид	Опис
1	2
Знищення	Залежно від спрямованості дій злочинців, які прагнуть приховати факт контрабанди, можна виділити дві категорії: а) знищення слідів контрабанди; б) знищення слідів контрабандиста. Повна ліквідація слідів контрабанди може включати в себе наступні заходи: спалювання підроблених документів, що стосуються злочину; знищення засобів, використаних для вчинення злочину; стирання слідів ніг, транспортних засобів на місці переміщення за межами митного контролю; стирання папілярних узорів з предметів контрабанди тощо. Часткове знищення може полягати у застосуванні контрабандистом певних речовин, таких як гас, одеколон, тютюн, порошок гірчиці та інші.
Маскування	Це зміна уявлень у свідків контрабанди про характер здійснюваних дій та винуватості певної особи, і може проявлятися через різноманітні заходи, такі як: зміна місця проживання злочинця, його зовнішнього вигляду (одягу, перук, тощо), застосування запобіжних заходів для прослуховування телефонних розмов, підтримання «скромного» життєвого стилю контрабандиста, та інші.
Фальсифікація	Дії, спрямовані на створення та поширення неправдивої інформації та відповідних матеріалів. Це може включати повне або часткове

1	2
	підроблення документів, які стосуються контрабанди, виготовлення підроблених товарів та їх супровідну документацію, обмови та спроби створення алібі контрабандиста. Також може використовуватись комбінація різних методів фальсифікації для досягнення мети.
Приховування	Умисне унеможливлення органів дізнання (слідства) отримати необхідну інформацію про факти контрабанди. Це може виявлятися у відмові свідків від надання достовірних відомостей, таємниці джерела інформації, активному втручанні в роботу правоохоронних органів та іншими способами.

Дослідження слідчої практики показує, що злочинна діяльність з частим використанням результатів своєї злочинної діяльності є необхідною умовою для вчинення контрабанди. Згідно з кримінальним законодавством, контрабанда вважається dokonanoю в той момент, коли предмет контрабанди фактично перетинає митний кордон і має одну з певних ознак, зазначених у законі. Якщо товари (предмети, речовини) ввозяться на митну територію України, то dokonання контрабанди вважається здійсненим з моменту фактичного перетину кордону. А при вивезенні, контрабанда вважається dokonanoю з моменту подання митної декларації або вчинення будь-якої іншої дії, спрямованої на вивезення предметів. [53].

В криміналістичному аспекті важливо зазначити, що злочинна діяльність, пов'язана з контрабандою, не закінчується з моменту фактичного переміщення контрабандного товару через митний кордон. Наслідком цього є використання результатів контрабандної діяльності. Такі дії можуть включати продаж контрабандних товарів з метою отримання прибутку або використання контрабандних предметів для особистих потреб (наприклад, використання автомобіля для пересування, меблів, електро- та радіоапаратури тощо).

Характеристики та властивості контрабандних товарів, а також особистість злочинця, впливають на способи реалізації та використання цих товарів. Часто контрабандні товари продаються безпосередньо злочинцем, через посередників, комерційні чи комісійні структури, родичів чи знайомих. Аналіз практики свідчить про те, що більшість контрабандних товарів

реалізуються в місці проживання злочинця.

Особливості особи злочинця та характеристики контрабандних товарів визначають способи їх реалізації та використання. Зазвичай такий товар продається безпосередньо контрабандистом, через посередників, комісійні або комерційні структури, а також за допомогою родичів або знайомих правопорушника. Відповідно до практики, більшість контрабандних товарів реалізується в місці проживання злочинця.

Розвиток контрабандної діяльності на прикордонних територіях України має дестабілізуючий вплив на економічну безпеку держави. Це призводить до наступних загроз:

- 1) зменшення фінансових надходжень до Державного бюджету;
- 2) збільшення рівня криміналізації економічних відносин і перешкоджання їх лібералізації;
- 3) стимулювання розвитку корумпованих відносин серед суб'єктів підприємницької діяльності та представників органів державної влади;
- 4) негативний вплив на динаміку та структуру ВВП та створення передумов для недоотримання доданої вартості;
- 5) активізація розвитку недобросовісної конкуренції.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ КОНТРАБАНДИ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

2.1. Аналіз сучасного стану впливу контрабанди з підакцизними товарами на економічну безпеку України

Контрабанда підакцизних товарів є серйозною проблемою для безпеки України. Підакцизні товари, такі як алкоголь, тютюн, наркотики та інші, є незаконними ввезенням до країни, що призводить до втрати державних надходжень і збільшення суспільних проблем.

Наслідки контрабанди підакцизних товарів можуть бути наступними:

1. Збільшення злочинності: незаконна торгівля підакцизними товарами є однією з основних причин збільшення злочинності, так як вона відкриває шлях для розвитку злочинних груп, які контролюють цей ринок.

2. Загроза здоров'ю населення: підакцизні товари, такі як контрафактні цигарки, можуть містити шкідливі речовини, які загрожують здоров'ю населення.

3. Втрата доходів держави: контрабанда підакцизних товарів зменшує доходи держави від оподаткування таких товарів, що може призвести до фінансових проблем.

4. Незаконне вивезення культурних цінностей: незаконна торгівля культурними цінностями, такими як ікони та артефакти, може призвести до втрати національної спадщини.

Для боротьби з контрабандою підакцизних товарів в Україні було прийнято ряд заходів, таких як зміцнення митного контролю, співпраця з міжнародними організаціями, збільшення штрафів та інших санкцій для порушників закону.

Однак, щоб ефективно боротися з цією проблемою, необхідно змінити

свідомість громадян і виховувати у них свідоме ставлення до незаконності цих дій.

За останні роки, в Україні спостерігається зростання обсягів контрабанди підакцизних товарів. Нижче наведені деякі статистичні дані про контрабанду підакцизних товарів в Україні за останні 5 років:

У 2017 році було вилучено тютюнових виробів на суму 841,4 млн. грн. та алкогольних напоїв на суму 402,6 млн. грн.

У 2018 році було вилучено тютюнових виробів на суму 1,1 млрд. грн. та алкогольних напоїв на суму 580 млн. грн.

У 2019 році було вилучено тютюнових виробів на суму 1,5 млрд. 20абл. та алкогольних напоїв на суму 761 млн. грн.

У 2020 році було вилучено тютюнових виробів на суму понад 2,5 млрд. 20абл. та алкогольних напоїв на суму понад 1,3 млрд. грн.

У 2021 році було вилучено тютюнових виробів на суму 2,7 млрд. грн. та алкогольних напоїв на суму 1,4 млрд. грн.

За даними Державної прикордонної служби України, у 2020 році було виявлено та затримано понад 14 тис. порушників прикордонного режиму, які перевозили підакцизні товари.

За даними Міністерства внутрішніх справ України, у 2020 році було затримано більше 12 тис. осіб за незаконний обіг підакцизних товарів.

За даними Державної служби статистики України, у 2020 році обсяг ввезення алкогольних напоїв зменшився на 25%, а обсяг ввезення тютюнових виробів зменшився на 14%, що свідчить про зменшення легального ввезення цих товарів.

Дані свідчать про те, що обсяг контрабанди підакцизних товарів в Україні зростає. Уряд країни звертає увагу на цю проблему і вживає заходів для боротьби з нею, але зростання контрабанди свідчить про те, що їхні зусилля можуть бути недостатніми.

Країни, які мають найбільші обсяги контрабанди зафіксовано з Польщею, Російською Федерацією, Німеччиною та Угорщиною (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Обсяги контрабанди підакцизних товарів за країнами за 2016-2021 роки,
млн. доларів**

Країна	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Польща	1730,4	1181,5	1010,1	1308,4	1723,4	1985,2
Російська Федерація	1716,2	1274,7	1507,6	1486,7	1620,4	1866,4
Німеччина	1121,2	725,3	535,7	535,8	983,3	1132,7
Угорщина	1159,1	901,4	584,8	712,3	732,0	843,2
Китай	758,1	332,1	380,0	350,7	399,5	460,2
Чехія	644,8	309,5	141,7	231,6	381,6	439,5
Швеція	329,0	257,1	252,0	398,8	380,0	437,7
Нідерланди	635,3	400,4	288,9	269,2	354,7	408,5
Болгарія	210,1	149,1	112,0	136,7	301,6	347,4
Індонезія	639,2	360,1	328,5	300,9	297,2	342,4
Республіка Корея	625,8	333,5	189,9	217,7	254,7	293,4
Бельгія	434,2	188,9	135,1	202,1	251,3	289,5
Данія	363,8	246,6	161,2	220,2	240,5	277,0
Туреччина	557,3	583,3	356,8	304,5	211,1	243,2
Білорусь	116,1	144,4	121,6	160,7	210,5	242,5
Італія	579,1	377,6	179,9	193,4	199,3	229,6
Казахстан	292,3	174,4	139,2	121,5	197,9	228,0
Фінляндія	394,0	268,1	191,5	167,6	182,7	210,4
Латвія	216,1	234,5	189,7	160,4	169,8	195,6
Норвегія	277,4	195,8	110,1	127,9	166,2	191,4
Інші	2519,9	1687,3	1104,2	1276,0	1086,8	1251,9

Окрему увагу звернемо на розподіл контрабандних поставок за основними категоріями товарів (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Обсяги контрабанди за видами продукції за 2016-2022 роки, млн. доларів

Продукція	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2022 рік
Тютюн і тютюнові вироби	2333,0	2062,3	1742,8	1393,1	1484,0	1709,4	1384,2
Алкогільні напої	1805,1	1406,2	1034,9	1054,0	1018,8	1173,5	1003,1
Енергетичні напої,	1002,7	680,3	637,2	651,7	708,6	816,2	623,1
Автомобільне паливо, включаючи бензин і дизельне паливо	3241,0	2196,7	1459,9	1981,8	2212,8	2548,9	1543,1

Як бачимо, обсяги контрабанди зростали останнім часом. Хоча в період 2016-2018 роки спостерігалось зниження обсягів контрабанди підакцизних товарів, що було обумовлено змінами в контролюючих органах.

Останнє зростання рівня контрабанди може бути пояснено декількома факторами, такими як:

- 1) збільшення обсягів торгівлі між Україною та країнами ЄС;
- 2) збільшення бідності населення, особливо в західних регіонах країни,
- 3) збільшення безробіття;
- 4) повільне зростання доходів населення;
- 5) недостатня кваліфікація митних працівників.

2022 рік міг би стати рекордним для України за обсягом експорту за всю історію незалежності. Проте вже в березні відбувся різкий обвал поставок за кордон – скорочення становило 50%.

Проведено аналіз країн, які є найбільшими джерелами контрабанди підакцизних товарів, які складають значну частину загального обсягу контрабанди. Враховуючи ці дані та сучасні вимоги, необхідно приділити особливу увагу розробці ефективних методів боротьби з контрабандою підакцизних товарів.

Європа стала головним ринком для виробників та постачальників підакцизних товарів, включаючи Україну як перехрестя декількох міжнародних маршрутів транзиту таких товарів. Це призвело до значного збільшення незаконного обігу підакцизних товарів на різних рівнях - регіональному, національному та міжнародному, що становить загрозу для безпеки держави. Частка транзитних підакцизних товарів залишається в Україні, що в значній мірі обумовило зростання контрабанди підакцизних товарів в країні в останні роки.

Аналіз ефективності заходів, спрямованих на боротьбу з контрабандою підакцизних товарів, свідчить про постійну зміну та удосконалення методів контрабандистами, що викликає необхідність постійного удосконалення

контрзаходів. Крім того, контрабандисти використовують різні шляхи переміщення контрабанди через територію України, що ускладнює роботу правоохоронних органів.

Зазвичай маршрути, який починається в Південно-Західній Азії та пролягає через території Ірану та Туреччини, поділяється на дві гілки, що мають відношення до України. Перша гілка, відома як «Північна дорога», проходить через Болгарію, Румунію, Угорщину, Австрію та Німеччину, щоб досягти європейських країн. Друга гілка - «Південна дорога» - використовує морський шлях через Туреччину та Грецію з вихідним пунктом у Італії.

Таблиця 2.3

Маршрути здійснення контрабанди з підакцизними товарами

№ з/п	Назва маршруту	Країни, через які проходить маршрут
1.	Балканський	Болгарія, Румунія, Угорщина, Австрія, Німеччина, Туреччина, Греція, Італія
2.	Північно-Чорноморський	Афганістан, країни Центральної Азії, Росія, Білорусь, Польща, Іран, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Росія, країни Західної Європи
3.	Східно-Середземноморський	Пакистан, Індійський океан, Червоне море, Суецький канал, південну частину острова Кіпр
4.	Циганський	Білорусія, Російська Федерація (напрямки м. Житомир - Гомель (РБ), м. Луганськ Ростов-на-Дону, Шахтинськ (РФ))
5.	Албанський	Албанія, Македонія, Боснія і Герцеговина, Румунію, Угорщину
6.	Африканський	Країни північно – західної Африки, Тиса, Ужгород, Краківець, Ягодин, Львів, Одеса, Дніпропетровськ, Запоріжжя
7.	Угорський	Дружба, Тиса, Дзвінкове, Лужанка, Вилोक
8.	Місцевий	Росія, Молдова

Маршрут «Південна дорога» пролягає через морські шляхи від Туреччини та Греції до Італії, та не має прямого стосунку до території України. Однак, маршрут «Північна дорога» проходить через державний кордон України з Молдовою та Румунією. Цей маршрут включає автомобільні пункти пропуску на кордоні, такі як «Могилів-Подільський – авто», «Мамалига», та «Порубне», та проходить транзитом через територію України до Республіки Польща через пункти пропуску на кордоні, такі як

«Ягодин», «Устилуг», «Рава-Руська», «Краківець», та «Шегині». Також є маршрути, які пролягають через Україну на кордоні з Білоруссю, такі як «Сеньківка», «Грем'яч», «Н. Яриловичі», «Виступовичі – авто», та «Доманове», що ведуть до країн Балтії, але на сьогодні всі ці пункти пропуску не функціонують.

Організаторами перевезень на маршрутах через територію України є головним чином афганська, пакистанська та китайська общини, чий центр розташований в таких містах як Одеса (Україна), Кишинів (Республіка Молдова), Бухарест (Румунія), та Стамбул (Туреччина). Водії вантажних автомобілів на маршрутах регулярних та нерегулярних перевезень, громадяни Туреччини, Молдови та Румунії, виступають головними перевізниками. Для переміщення підакцизних товарів використовуються особливості конструкції вантажних транспортних засобів, таких як тягачі, а також спеціально обладнані сховища у багажних та вантажних відсіках автомобіля та у причепах.

«Південна дорога» проходить через морські пункти пропуску України відповідальністю «Одеса-1,2,3», «Іллічівськ-1,2», «Скадовськ», «Євпаторія», «Ізмаїл-торг.порт» та «Рені-торг.порт» та далі до Італії через пункти пропуску на україно-угорському та україно-словацькому державних кордонах «Тиса», «Ужгород», «Лужанка» та «Вилок».

Україна використовує матеріали відповідних суб'єктів для моніторингу ситуації зі збуту та розповсюдження підакцизних товарів. Ці суб'єкти включають Адміністрацію державної прикордонної служби України, Службу безпеки України, Державну фіскальну службу України, Генеральну прокуратуру України, Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України, Експертні служби Служби безпеки і Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державної судової адміністрації України та деяких інших структур [29].

Контрабанда підакцизних товарів є діянням, яке має високий ступінь небезпечності для суспільства. Цей злочин завдає шкоди національним інтересам держави, оскільки призводить до погіршення фізичного і морального здоров'я нації, зниження її інтелектуального потенціалу та руйнування її генофонду. Крім того, контрабанда підакцизних товарів сприяє поширенню до прикладу алкогольної та тютюнової залежності. Цей злочин також завдає значної економічної шкоди державі [34].

2.2. Передумови удосконалення заходів щодо протидії контрабанди з підакцизними товарами, що має вплив на економічну безпеку України

Контрабанда підакцизних товарів має значний вплив на безпеку України. Підакцизні товари, такі як тютюн, алкоголь та наркотики, є основним джерелом доходів для контрабандистів. Крім того, контрабанда підакцизних товарів підриває економіку України, знижуючи доходи відмовляється від оподаткування та збільшуючи злочинність та корупцію.

Один з головних ризиків, пов'язаних з контрабандою підакцизних товарів, - це здоров'я нації. Нелегальний обіг тютюну та алкоголю може призвести до появи токсичних речовин в цих товарах, що може призвести до серйозних наслідків для здоров'я людей, включаючи смерть.

Контрабанда наркотиків також має дуже серйозний вплив на безпеку України. Нелегальні наркотики, такі як героїн, кокаїн та синтетичні наркотики, не тільки призводять до проблем зі здоров'ям, але й знижують продуктивність нації, сприяють злочинності та насильству, і загрожують національній безпеці.

Крім того, контрабанда підакцизних товарів підкреслює недостатність контролю з боку уряду. Це може відкривати двері для інших видів контрабанди, включаючи зброю, електронні товари та інші товари, які можуть мати негативний вплив на безпеку країни.

Існує кілька передумов, які сприяють удосконаленню заходів щодо протидії контрабанді з підакцизними товарами:

1. Зростання контролю з боку держави. Удосконалення контролю за обігом підакцизних товарів на кордонах та в міжнародних портах сприяє зменшенню можливості контрабанди. Щоб цей захід удосконалення мав успіх, то необхідно зробити наступні кроки:

- збільшення кількості контролюючих постів на кордонах. Це дозволить збільшити кількість перевірок транспортних засобів, що перетинають кордон, та зменшити можливість контрабанди;

- використання сучасних технологій для виявлення контрабанди. Наприклад, встановлення систем відеоспостереження на кордонах, використання сканерів та детекторів для виявлення прихованих підакцизних товарів;

- підвищення кваліфікації працівників контролюючих органів. Важливо забезпечити працівників контролюючих органів необхідними знаннями та навичками, щоб вони могли ефективно виявляти контрабанду підакцизних товарів;

- співпраця між державними органами та міжнародними партнерами. Співпраця між державними органами, які відповідають за контроль на кордонах, та міжнародними партнерами може сприяти виявленню та припиненню контрабанди підакцизних товарів;

- використання ризик-аналізу. Ризик-аналіз дозволяє ідентифікувати потенційні загрози контрабанди та спрямовувати зусилля на їх усунення. Використання ризик-аналізу може допомогти ефективно контролювати обіг підакцизних товарів на кордонах.

2. Впровадження сучасних технологій та методів контролю. Використання новітніх технологій та методів контролю дозволяє забезпечити більш ефективну протидію контрабанді підакцизних товарів. Ось декілька з них:

- електронний моніторинг. Цей метод передбачає встановлення спеціальних сенсорів на транспортні засоби, які перетинають кордон. Сенсори зчитують дані про транспортний засіб, його вантаж та місцезнаходження і передають їх в електронну систему моніторингу. Це дозволяє здійснювати контроль над транспортними засобами та їх вантажем у режимі реального часу.

- системи розпізнавання номерів. Системи розпізнавання номерів можуть бути встановлені на контрольних постах на кордонах. Вони автоматично зчитують номери транспортних засобів, які перетинають кордон, та порівнюють їх з базою даних про вантажі, що перевозяться. Це

дозволяє виявляти незаконний транспорт підакцизних товарів та здійснювати перевірку таких транспортних засобів.

- використання дронів. Дрони можуть бути використані для моніторингу кордону та виявлення контрабанди. Вони можуть бути обладнані високоточними камерами та сенсорами для виявлення змін у природних середовищах, таких як ліси чи поля, що можуть свідчити про те, що вони використовуються для контрабанди.

- електронне декларування: Це метод декларування товарів, який забезпечує точність та швидкість обробки інформації. Електронне декларування може допомогти виявити неправдиві декларації та підозрілі операції.

- системи моніторингу транспорту: Ці системи використовують технології GPS та інших супутникових систем для відстеження транспортних засобів, які перевозять підакцизні товари. Це дозволяє контролюючим органам швидко виявляти незаконні перевезення та зупиняти їх.

- системи виявлення мікросхем: Ці системи використовуються для виявлення мікросхем, які використовуються для контролю та підтримки підакцизних товарів. Вони дозволяють швидко виявляти зміни в електронній інформації та спостерігати за діяльністю тих, хто може намагатися змінити дані.

- використання аналітики даних: Використання методів аналізу даних може допомогти виявляти несправедливі дії, аналізувати масову інформацію та ідентифікувати патерни контрабанди підакцизних товарів.

Ці технології та методи можуть значно підвищити ефективність контролю за обігом підакцизних товарів та значно зменшити контрабанду.

3. Співпраця між державними органами та міжнародними партнерами. Співпраця міжнародних організацій та країн, які мають спільні інтереси у боротьбі з контрабандою, може сприяти удосконаленню заходів протидії контрабанді підакцизних товарів. Співпраця міжнародних організацій та України у боротьбі з контрабандою підакцизних товарів може мати на меті

ряд заходів:

- обмін інформацією: країни та організації можуть обмінюватись інформацією про контрабанду підакцизних товарів та вести спільні розслідування. Це може допомогти виявити та зупинити міжнародні мережі контрабандистів.

- створення спільних баз даних: країни можуть створити спільну базу даних про контрабанду підакцизних товарів, що дозволить вести більш ефективний моніторинг та виявлення порушень.

- спільні операції: країни та організації можуть проводити спільні операції по зупиненню контрабанди підакцизних товарів. Наприклад, спільні патрулювання кордонів, проведення спільних обшуків та затримання контрабандистів.

- розробка спільних стратегій: країни можуть спільно розробляти стратегії боротьби з контрабандою підакцизних товарів, що дозволить скористатись кращими практиками та забезпечити більш ефективний захист.

- взаємна підтримка: країни та організації можуть надавати взаємну підтримку в області законодавства, технологій та фінансування, що дозволить зміцнити заходи протидії контрабанді підакцизних товарів.

Отже, співпраця міжнародних організацій та країн у боротьбі з контрабандою підакцизних товарів може бути різноманітною та містити різні заходи, які допоможуть забезпечити ефективність протидії контрабанді.

4. Суворіші покарання для контрабандистів. Введення суворіших покарань для осіб, які займаються контрабандою підакцизних товарів, може зменшити кількість випадків контрабанди. Введення суворіших покарань для осіб, які займаються контрабандою підакцизних товарів, може мати наступні наслідки:

- зменшення привабливості контрабанди: суворі покарання можуть зменшити мотивацію осіб до зайняття контрабандою, оскільки наслідки можуть бути дуже серйозними, включаючи позбавлення волі та високі штрафи.

– зниження попиту на контрабандні товари: за введення суворих покарань може настати зменшення попиту на контрабандні товари, оскільки ризики, пов'язані з їх придбанням, можуть бути занадто великими. Це може зменшити злочинну діяльність та загальний попит на контрабандні товари.

– покращення відповідальності: суворі покарання можуть висловити ствердження про те, що держава не терпить контрабанду та готова брати на себе відповідальність за злочинців, які порушують закони. Це може стимулювати людей дотримуватися законів та зменшити відчуття безкарності серед контрабандистів.

– підвищення рівня безпеки: суворі покарання можуть зменшити кількість випадків контрабанди, що може сприяти підвищенню рівня безпеки, оскільки контрабандні товари можуть бути небезпечними для здоров'я та життя людей.

Таким чином, введення суворіших покарань для осіб, які займаються контрабандою підакцизних товарів, може мати позитивний вплив на зменшення кількості випадків контрабанди, зниження попиту на контрабандні товари, підвищення рівня безпеки та покращення відповідальності.

Для полегшення процесу організації боротьби з контрабандою підакцизних товарів в прикордонній зоні і створення ефективних організаційно-економічних інструментів для цього, необхідно систематизувати прикордонні території в залежності від їх розвитку.

Для зміцнення економічної безпеки держави в прикордонних територіях необхідно ефективно боротися з розвитком контрабандної діяльності. Це можливо досягти через впровадження організаційно-економічних заходів:

1. Для захисту державного кордону України від незаконного перетину необхідно оснастити всю його лінію сучасним обладнанням. Для цього потрібно встановити пункти спостереження, обладнані засобами моніторингу, зв'язку та сигналізації.

2. Для поліпшення процесу митного оформлення транспортних вантажів необхідно скоротити кількість бюрократичних процедур та час їх проведення, використовуючи автоматизацію, спеціалізоване обладнання та програмне забезпечення. Також важливо мінімізувати контакти між працівниками митниці та перевізниками вантажів.

3. Для покращення ситуації на митному контролі необхідно скорегувати перелік товарів та інших вантажів, щодо яких стягуються митні збори. Це повинно відбуватися на основі врахування положень зовнішньоторговельних угод, балансу виробництва та споживання на внутрішньому ринку, а також інтересів вітчизняних експортерів та імпортерів. Додатково можна розглянути можливість зниження або скасування митних зборів:

- зменшення кількості суспільно небезпечних аспектів контрабанди шляхом легалізації певних видів діяльності та створення механізмів для зменшення нелегальних контрабандних потоків. Це можливо за допомогою використання інструментів митної амністії та створення прозорих зовнішньоторговельних схем.

- збільшення кількості митних пунктів на прикордонній лінії та їх технічного забезпечення за допомогою сучасних технологій для швидкого та ефективного оформлення митних документів, ведення фото та відео спостереження, обробки та зберігання інформації, сканування вантажів та транспортних засобів тощо.

- удосконалення кадрового складу правоохоронних органів України, таких як Державна прикордонна служба України, Державна фіскальна служба України та інші, шляхом перегляду наявних методів відбору працівників та впровадження процедури перевірки на детекторі брехні, орієнтації на професійні здібності, досвід та знання, а також вимоги до високої моральної та етичної поведінки. Крім того, використовуються ефективні методи розвитку, навчання та кар'єрного зростання кадрів, створюються механізми взаємного контролю, забезпечується прозорість та

відповідальність перед громадськістю. Також планується розвиток системи підзвітності громадським організаціям для забезпечення відкритості та прозорості діяльності цих служб.

- підтримка соціально-економічного зростання прикордонних територій України через розвиток фінансової, ринкової, транспортної та іншої необхідної інфраструктури, створення технологічних бізнес-парків, венчурних та інноваційних фондів, розширення бюджетної децентралізації та зменшення бюрократичних перешкод для ефективного управління регіональним розвитком.

- виконання цілеспрямованої та послідовної інформаційної кампанії з метою запобігання розвитку контрабандної діяльності, що має на меті поширення ідеї законного ведення бізнесу, пояснення громадянам шкідливості контрабанди для суспільства та неухильності відповідальності за її здійснення [30-35].

Послідовна реалізація організаційно-економічних заходів боротьби з контрабандою на прикордонних територіях України має на меті досягнення наступних результатів: підвищення привабливості регіонів для інвестицій, збільшення надходжень до державного бюджету, зменшення кримінальної діяльності підприємств, захист національних інтересів, поліпшення процесу перетину державного кордону, контроль над розвитком внутрішнього споживчого ринку, раціоналізацію зовнішньоторговельних відносин між державами, що узагальнено призведе до створення значних запасів для зміцнення економічної безпеки України.

Попри все зазначення контрабанда підакцизних товарів - серйозна загроза для безпеки України, яка потребує належного контролю та розв'язання з боку уряду. Це можна досягти за допомогою ефективних митних процедур та правильної системи контролю за цим.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БОРОТЬБИ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОНТРАБАНДИ

3.1. Розроблення дієвих засобів щодо запобігання контрабанди з підакцизними товарами

Українська економіка знаходиться в складному становищі через занепад багатьох галузей та сфер, масову міграцію трудових ресурсів за межі країни та військові дії на території України. В цій ситуації, державна митна служба має бути гнучким та ефективним інструментом для владних еліт, який може впливати на загальний добробут нації. У підрозділах, які займаються боротьбою з контрабандою та порушеннями митних правил, основні завдання представлені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні дієві засоби щодо запобігання контрабанди з підакцизними товарами

№	Завдання
1	2
1.	Основні завдання підрозділів митної служби включають: 1) забезпечення реалізації митної політики, зокрема в сфері захисту економічних інтересів держави та боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил; 2) дотримання вимог законодавства стосовно боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, для захисту прав громадян, які надані їм Конституцією та законами України, актами Президента та Кабінету Міністрів України; 3) здійснення державної політики збереження державної таємниці та дотримання вимог законодавства щодо обмеженого доступу до інформації; 4) надання практичної допомоги структурним підрозділам митного органу з питань боротьби з контрабандою підакцизних товарів та порушеннями митних правил.
2.	Здійснення дій з метою виявлення, розкриття, зупинення та запобігання порушень митного законодавства, включаючи співпрацю з митними та правоохоронними органами.
3.	Проведення дій з метою знаходження, викриття, припинення та запобігання порушень митного законодавства, у тому числі взаємодія з митними та правоохоронними органами.
4.	Організація та проведення заходів, спрямованих на запобігання незаконного переміщення різних предметів через митний кордон України, зокрема алкогольні

1	2
	напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини, включаючи зони, які не охоплюються пунктами пропуску на державному кордоні України.
5.	Забезпечення використання службових собак у складі кінологічних команд працівниками митної служби під час проведення митного контролю товарів та транспортних засобів, що перетинають державний кордон України, з метою виявлення та запобігання порушень митного законодавства, попередження незаконного обігу контрабандних підакцизних товарів, алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини
6.	Здійснення розслідування в справах, що стосуються порушень митних правил, а також проведення дізнання в кримінальних справах.
7.	Зібрання, обробка, аналіз та узагальнення статистичної та тематичної інформації про результати боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, з метою підвищення ефективності та якості роботи митного органу на цьому напрямку, і подання відповідних пропозицій Департаменту та начальнику митного органу.
8.	Співпраця з митними органами іноземних держав щодо надання взаємної адміністративної допомоги з метою попередження, виявлення та розслідування порушень митного законодавства відповідно до міжнародних угод та в межах встановленої компетенції.
9.	Забезпечення безпеки під час охорони та супроводу товарів та транспортних засобів, фізичний захист співробітників митних органів, дотримання правопорядку і законності на території митного контролю, охорона будівель, споруд, приміщень митних органів та інших об'єктів митної інфраструктури.
10.	Співпраця з іншими відповідальними органами в разі виникнення конфліктних ситуацій на території діяльності митного органу, включаючи участь у ліквідації наслідків катастроф, аварій, природних лих та екологічних забруднень в митній зоні.

Служба здійснює взаємодію з правоохоронними та іншими митними органами України та організовує спільні заходи для виявлення та припинення контрабанди підакцизних товарів та порушень митних правил. Вона також здійснює моніторинг зовнішньоекономічних операцій та процедур митного контролю з метою виявлення причин та закономірностей порушень митних правил. Служба аналізує структуру митних правопорушень та розробляє рекомендації для інших підрозділів митного органу щодо підвищення ефективності контролю за переміщенням підакцизних товарів через митний кордон та запобігання протиправним діям. Крім того, служба бере участь у ліквідації наслідків катастроф, аварій, стихійного лиха та екологічного забруднення в зоні діяльності митного органу.

Ця служба вживає заходів для:

- 1) виявлення, розкриття та припинення порушень митних правил, включаючи ті, що відбуваються за межами пунктів пропуску на державному кордоні України;
- 2) забезпечення безпеки громадян, збереження товарів та дотримання режиму та правопорядку в зонах митного контролю;
- 3) охорона об'єктів митної інфраструктури та зон митного контролю від будь-яких протиправних дій;
- 4) забезпечення фізичного захисту працівників митного органу та осіб, які перебувають у зоні митного контролю.
- 5) взаємодія з іншими органами виконавчої влади для локалізації та ліквідації наслідків катастроф, аварій, стихійного лиха та екологічного забруднення в зоні діяльності митниці.
- 6) організація та проведення спеціальних митних операцій, включаючи дії за межами пунктів пропуску на державному кордоні, для забезпечення співпраці зі спеціальними підрозділами правоохоронних органів.
- 7) забезпечення дотримання посадовими особами підрозділів служби та митниці вимог законодавства щодо використання службових собак та інших вимог з питань кінології, в тому числі під час боротьби з незаконним переміщенням через митний кордон алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини.
- 8) забезпечення належного утримання та догляду за службовими собаками, включаючи їх розміщення, харчування, тимчасове утримання та ветеринарний догляд, а також забезпечення необхідного обладнання для кінологічних команд відповідно до вимог, встановлених Держмитслужбою України.

Ми всі знаємо, що існують встановлені правила та умови переміщення підакцизних товарів через митний кордон України, а також їх митний контроль та митне оформлення, включаючи застосування механізмів

тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, сплата митних платежів, збір митної статистики, обмін митною інформацією та ведення української класифікації підакцизних товарів зовнішньоекономічної діяльності. Державний контроль підакцизної продукції здійснюється під час її ввезення на митну територію України, щоб запобігти контрабанді та боротися з порушеннями митних правил. Органи доходів і зборів відповідають за організацію та забезпечення діяльності, спрямованої на реалізацію державної політики у сфері державної митної справи. Всі ці заходи складають державну митну справу.

Одним з основних завдань Державної митної служби України є запобігання та протидія контрабанді підакцизних товарів, боротьба з порушеннями митних правил. Однак, навіть з урахуванням сучасної структури, є певні дублювання, які призводять до відсутності єдиного підходу до протидії контрабанді підакцизних товарів та порушенням митних правил в межах зазначеної служби.

Державна митна служба має два структурні підрозділи: Головне оперативне управління та Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями. Головне оперативне управління повинно здійснювати ряд дієвих заходів згідно зі своїми функціями та завданнями, які наведені в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Дієві засоби ДМС України

№	Дієві засоби
1	Заходи, спрямовані на запобігання кримінальних та інших порушень у сферах оподаткування, митниці та бюджету, а також їх виявлення та зупинення, а також проведення розслідування справ щодо адміністративних правопорушень.
2	Проведення пошукових заходів для виявлення осіб, які ухиляються від проведення слідства та суду за кримінальні та інші правопорушення в галузях оподаткування, митниці та бюджету.
3	Забезпечення безпеки працівників контролюючих органів, захист їх від незаконних дій, що пов'язані з виконанням їх службових обов'язків.

Інший структурний підрозділ Державної митної служби - Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями, відповідно до

своїх завдань та функцій, виконує заходи з протидії митним порушенням та має такі функції, як вказано в таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

**Завдання, які повинно виконувати Департаменту боротьби з
контрабандою та митними правопорушеннями**

№	Дієві засоби
1.	Запобігання та протидія контрабанді підакцизних товарів та порушенням митних правил на всіх територіях, що підлягають митному контролю в Україні.
2.	Забезпечення дотримання зобов'язань, взятих за міжнародними договорами України, з питань, що належать до компетенції Державної фіскальної служби, шляхом здійснення міжнародного співробітництва та надання взаємної адміністративної допомоги у запобіганні, виявленні та розслідуванні порушень законодавства з питань державної митної справи на основі укладених міжнародних угод.
3.	Оцінка та управління можливими небезпеками з метою визначення необхідних видів та обсягів митного контролю.

Функції, які повинно застосувати Департаменту боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями представлено в (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Функції Департаменту боротьби з контрабандою та митними
правопорушеннями**

	Дієві засоби
1	2
1	Організація заходів, спрямованих на запобігання та протидію контрабанді та порушенням митних правил на митній території України
2	Здійснення аналітичної та пошукової діяльності з метою виявлення способів та механізмів нелегального переміщення підакцизних товарів та комерційних транспортних засобів через митний кордон України, порушення законодавства України з питань митної справи, а також запобігання таким порушенням
3	Організація, проведення та участь у спеціальних заходах та операціях з метою запобігання, виявлення та припинення нелегального переміщення різних видів підакцизних товарів, алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини
4	Координація та контроль дій митниць Державної митної служби (ДМС) з метою запобігання, виявлення та припинення нелегального переміщення різних видів підакцизних товарів, алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини
5	Здійснення розслідування у випадках, передбачених законом, щодо порушень митних правил

Продовження табл. 3.5

1	2
---	---

6	Співпраця та обмін інформацією між державними органами іноземних країн відповідно до міжнародних угод України
7	Проведення аналізу та керування ризиками з метою встановлення форм та масштабів митного контролю, розроблення та реалізація конкретних заходів з управління ризиками

У структурі Державної митної служби України є два підрозділи з подібними завданнями та функціями. Першим є Головне оперативне управління Державної митної служби, яке стало наслідком реорганізації Головного управління податкової поліції Міністерства доходів і зборів України, і яке тепер має додаткові повноваження у митній сфері, такі як запобігання та протидія контрабанді підакцизних товарів та боротьба з порушеннями митних правил на всій митній території України. Другим підрозділом є Департамент боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями, який об'єднує питання запобігання та протидії контрабанді підакцизних товарів, боротьби з порушеннями митних правил на всій митній території України та міжнародного митного співробітництва.

Слід зауважити, що підрозділи митниць, які належать до Департаменту боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями, не мають права на оперативно-розшукову діяльність, так само як і посадові особи самого Департаменту. Це призводить до того, що випадки виявлення контрабанди підакцизних товарів та порушень митних правил посадовими особами митниць України є безсистемними й, найчастіше, випадковими. Тобто посадові особи Департаменту боротьби з контрабандою та митними правопорушеннями та у митницях на всій території України працюють без проведення якісної підготовчої, аналітичної та пошукової роботи, і як наслідок, не мають реальних глибинних напрацювань, які можуть використовуватися для виявлення порушень митних правил на випередження, аби не допустити втрат бюджету.

Працівники Головного оперативного управління Державної митної служби мають законне право здійснювати оперативно-розшукову діяльність у митній сфері, що передбачено Кримінально-процесуальним кодексом

України та Митним кодексом України. Таким чином, вони мають повноваження проводити дієві заходи щодо запобігання та протидії контрабанді підакцизних товарів, включаючи заходи по виявленню та припиненню порушень митних правил.

1) Для виявлення джерел та каналів незаконного обігу алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини, працівники Головного оперативного управління Державної митної служби, спільно з іншими державними органами, що мають право на оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених підакцизних товарів. Цей метод полягає в тому, що підозрілим особам дозволяється ввезти алкогольні напої, тютюнові вироби, наркотичні речовини, енергетичні напої та інші продукти, які можуть бути шкідливими для здоров'я людини в країну з метою їх подальшого викриття та затримання контрабандистів та інших осіб, які беруть участь у незаконному обігу таких речовин.

2) Щоб виявити та притягнути до відповідальності осіб, які здійснюють контрабанду підакцизних товарів через митний кордон України, а також для вилучення підозрілих товарів, може використовуватися метод переміщення товарів під негласним контролем та оперативним наглядом правоохоронних органів [40].

Після виявлення та оцінки основних чинників, що впливають на поширення контрабанди підакцизних товарів в Україні, можна запропонувати ряд заходів для вирішення цієї проблеми (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Шляхи протидії контрабанді підакцизних товарів

№ з/п	Шляхи протидії контрабанді підакцизних товарів
1	Перевіряти та контролювати дії митних та прикордонних служб, і забезпечувати їх відповідальність за будь-які корупційні дії, шляхом установлення жорсткого парламентського та громадського нагляду.
2	Переоцінити ставки мита на ввезення товарів, акцизного збору та ПДВ, з урахуванням необхідності забезпечення належного захисту внутрішнього ринку.
3	Забезпечити взаємодію між СБУ, МВС, Державною прикордонною службою

	України, а також правоохоронними та контролюючими органами суміжних держав і митними органами з метою обміну інформацією.
4	Забезпечити митниці сучасними засобами митного контролю, такими як системи відеоспостереження, електронні ваги та прилади для сканування, та забезпечити їх технічним обслуговуванням.
5	Підтримувати розвиток кінологічних служб та використовувати методики пошуку підакцизних товарів, що базуються на міжнародному досвіді.
6	Провести випуск аналогів наркотичних засобів, які використовуються для тренування кінологічних служб, оскільки застосування замінників зі значно відрізняючимся запахом від оригінальних препаратів може негативно вплинути на ефективність тренувань.
7	Популяризувати серед громадськості заходи, які проводяться державними органами з метою боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, за допомогою засобів масової інформації.

Додатково запропоновано створення допоміжних аналітичних центрів митниць в усіх регіонах України та єдиного аналітичного центру в складі Державної митної служби України. Мета цих центрів - забезпечення виконання таких завдань (табл. 3.7).

Ефективна боротьба з контрабандою підакцизних товарів та порушеннями митних правил потребує комплексного підходу, який включає аналіз, профілактику та правоохоронні заходи. Застосування профілактичних заходів загального й спеціального спрямування повинно бути пріоритетним. Реформування Державної митної служби України є надзвичайно важливою ініціативою, тому що будь-які зміни в її структурі та організаційній побудові можуть вплинути на її здатність виконувати свої повноваження. Якщо будуть запроваджені організаційні та структурні зміни, то вони повинні бути чітко прораховані, щоб забезпечити успішну реалізацію повноважень служби [16].

Таблиця 3.7

**Перелік дій інформаційних центрів у сфері протидії контрбанді
підакцизних товарів**

№ з/п	Опис
1	Запровадження процедур збору та аналізу даних щодо перевезень пасажирів та вантажів через митний кордон України в межах компетенції митниці.
2	Збір та обробка інформації щодо осіб, що представляють ризик для митного контролю, включаючи фізичних та юридичних осіб, які порушували кримінальні та адміністративні правила або можуть мати зв'язок з незаконним переміщенням товарів та інших предметів, з метою створення зручної бази даних для подальшого використання.

3	Встановлення конкретних шляхів та каналів, якими переміщуються товари та інші предмети з порушенням митних правил та шляхом контрабанди.
4	Підготовка та подання інформації від уповноважених осіб на підставі проведених робіт, що дозволяють виявити конкретні шляхи (канали) незаконного переміщення підакцизних товарів та інших предметів через митний кордон. Розробка пропозицій та конкретних заходів, спрямованих на блокування цих напрямів, а також внесення змін до технологічних схем митного контролю з метою попередження створення подібних каналів.
5	Проведення аналітичних досліджень в сфері торгівлі та неторговельних операцій, зокрема, вивчення переміщення конкретних товарів через митний кордон, збір та аналіз інформації про суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, перевізників та фізичних осіб, що можуть мати відношення до порушень митних правил та контрабанди підакцизних товарів.
6	Створення прогнозів щодо можливих змін у митному законодавстві для розробки тактики та стратегії реагування на майбутні порушення.

Реформування митної галузі є надзвичайно важливим завданням. Митне співробітництво потребує значного покращення, і Державна митна служба України повинна бути пристосована до виконання завдань, які передбачені державним керівництвом. Слід забезпечити швидке впровадження організаційних заходів, щоб покращити ефективність Державної митної служби України в боротьбі з контрабандою та порушенням митних правил. На законодавчому рівні також необхідно вирішувати питання, які допоможуть забезпечити результативну діяльність Державної митної служби України в короткостроковій та довгостроковій перспективі, зокрема, в сфері правоохоронної діяльності.

3.2. Пропозиції щодо запобігання контрабанді з підакцизними товарами

Запобігання контрабанді з підакцизними товарами є важливою проблемою для будь-якої країни. Ось декілька пропозицій щодо вдосконалення в цій сфері:

1. Посилення відповідальності за контрабанду: важливо збільшити штрафи і покарання за контрабанду підакцизних товарів, щоб зменшити

злочинність. Крім того, слід забезпечити, щоб власники транспортних засобів і залізниці не могли уникнути відповідальності за перевезення контрабанди. Для посилення відповідальності за контрабанду підакцизних товарів можуть бути запроваджені такі заходи:

- Збільшення розміру штрафів: слід збільшити розмір штрафів за контрабанду підакцизних товарів. Штрафи повинні бути достатньо високими, щоб зменшити привабливість здійснення контрабандних операцій.

- Призначення більш жорстких покарань: важливо збільшити жорсткість покарань за контрабанду підакцизних товарів, зокрема у вигляді ув'язнення. Це може стати ефективним засобом запобігання контрабанді.

- Застосування конфіскації майна: при виявленні контрабандних операцій необхідно застосовувати конфіскацію майна, яке було використано для здійснення злочинної діяльності. Це може стати ефективним засобом боротьби з контрабандою.

- Проведення розшуку контрабандистів: необхідно проводити активний розшук контрабандистів та залучати спеціальні підрозділи для здійснення рейдів та затримання злочинців.

- Залучення населення: слід залучати громадськість до боротьби з контрабандою підакцизних товарів шляхом проведення інформаційно-просвітницької роботи та створення громадських організацій, які будуть сприяти боротьбі з контрабандою.

2. Посилення контролю на митниці: слід забезпечити відповідний контроль за пропуском товарів через митницю. Необхідно залучати більше фахівців із відповідним досвідом і навиками для розбору вантажів і виявлення підакцизних товарів. Для посилення контролю на митниці і забезпечення відповідного контролю за пропуском товарів через митницю можуть бути запроваджені такі заходи:

- Законодавче визначення відповідальності: законодавство має визначити відповідальність митних службовців за неправильне розбирання вантажів та пропуск підакцизних товарів через митницю. Це допоможе

підвищити відповідальність митних службовців та зменшити кількість контрабандних операцій.

-Проведення відповідних перевірок: для підвищення контролю на митниці необхідно проводити регулярні перевірки митних постів та митних службовців на предмет виявлення порушень. Такі перевірки мають бути здійснюватися не тільки випадково, але й за планом.

-Залучення фахівців: необхідно залучати на роботу на митниці фахівців з відповідним досвідом і навиками для розбору вантажів та виявлення підакцизних товарів. Митні службовці мають проходити необхідні курси підвищення кваліфікації та мати відповідні сертифікати.

-Використання нових технологій: митниці слід використовувати сучасні технології для виявлення підакцизних товарів. Це можуть бути рентгеновські апарати, сканери, електронні системи маркування тощо.

-Встановлення прозорих процедур: митниці мають встановити прозорі процедури розбору вантажів та контролю на митниці, щоб уникнути можливості корупції та неправомірних дій з боку митни

3. Розвиток інформаційної системи митниці: необхідно розвивати системи моніторингу та контролю за переміщенням товарів через кордон з метою забезпечення оперативного виявлення контрабанди. Для розвитку інформаційної системи митниці та забезпечення оперативного виявлення контрабанди можуть бути запроваджені такі заходи:

-Законодавче визначення необхідності розвитку інформаційної системи митниці: законодавство має визначити необхідність розвитку інформаційної системи митниці та забезпечення оперативного виявлення контрабанди. Це допоможе забезпечити правову базу для розвитку систем моніторингу та контролю за переміщенням товарів через кордон.

-Залучення фахівців для розробки та підтримки інформаційної системи: необхідно залучати фахівців для розробки та підтримки інформаційної

системи митниці, які мають достатній досвід та навички для роботи з сучасними технологіями.

-Використання сучасних технологій: для розвитку інформаційної системи митниці слід використовувати сучасні технології, такі як штучний інтелект, аналітичні програми, веб-сервіси та інші. Це допоможе забезпечити ефективний моніторинг та контроль за переміщенням товарів через кордон.

-Підвищення якості та точності даних: інформаційна система митниці має бути точною та надійною. Для цього необхідно підвищувати якість даних та забезпечувати їх актуальність.

-Забезпечення безпеки даних: для захисту важливої інформації в інформаційній системі митниці мають бути встановлені відповідні заходи безпеки даних.

6. Встановлення прозорих процедур: у законодавстві мають бути встановлені прозорі процедури для контролю за переміщенням підакцизних товарів через кордон і на митниці. Необхідно забезпечити публічність і доступність інформації про процедури митного контролю, включаючи правила розбору вантажів та виявлення підакцизних товарів, вимоги до митних декларацій та іншої документації, яка супроводжує переміщення товарів через кордон і на митниці.

Крім того, необхідно забезпечити доступність інформації про процедури виявлення та повернення підакцизних товарів, які були незаконно переміщені через кордон або вивезені з-під контролю митних органів. Прозорість і доступність інформації про процедури митного контролю та виявлення контрабанди підакцизних товарів забезпечать ефективність боротьби з контрабандою та зменшення ймовірності корупції в митних органах.

4. Співпраця з іншими країнами: важливо розробити і реалізувати спільні заходи з іншими країнами з метою боротьби з контрабандою підакцизних товарів. Це може бути реалізовано шляхом обміну інформацією, спільним проведенням рейдів тощо. Співпраця з іншими країнами в боротьбі

з контрабандою підакцизних товарів може бути закріплена в законодавстві шляхом укладення міжнародних договорів та угод з іншими країнами. У таких договорах можуть бути визначені правила та процедури обміну інформацією, координації дій та спільного проведення рейдів.

Для реалізації спільних заходів можуть бути створені спільні комісії, які мають за мету сприяти обміну інформацією та координації дій з іншими країнами. Також можуть бути розроблені спеціальні програми, які передбачають взаємодію митних органів різних країн у питаннях боротьби з контрабандою підакцизних товарів.

Для забезпечення ефективної співпраці з іншими країнами можуть бути встановлені вимоги до обов'язкового обміну інформацією між митними органами різних країн, включаючи інформацію про відправлення та отримувачів вантажів. Крім того, можуть бути встановлені вимоги до здійснення спільних рейдів та проведення спільних слідчих дій в разі виявлення фактів контрабанди підакцизних товарів.

5. Вдосконалення системи надання дозволів на виробництво та обіг підакцизних товарів: слід розробити більш прозору і ефективну систему надання дозволів на виробництво та обіг підакцизних товарів з метою зменшення незаконного ввезення таких товарів на територію України

Для вдосконалення системи надання дозволів на виробництво та обіг підакцизних товарів можуть бути запропоновані наступні покращення в законодавстві:

1. Розробка чітких критеріїв надання дозволів на виробництво та обіг підакцизних товарів. Дозволи мають бути видані лише тим суб'єктам господарювання, які відповідають встановленим критеріям та мають належну кваліфікацію.

Встановлення вимог до моніторингу обігу підакцизних товарів, зокрема, ведення точного обліку залишків та обігу таких товарів, з метою попередження незаконного обігу.

Встановлення відповідальності за порушення вимог щодо надання дозволів та моніторингу обігу підакцизних товарів. За порушення встановлених правил повинні бути передбачені штрафні санкції.

Забезпечення ефективності митних процедур при переміщенні підакцизних товарів. Митниця повинна мати право перевіряти наявність дозволів на переміщення таких товарів та проводити додаткові перевірки, якщо є підстави підозрювати, що вони можуть бути використані для контрабанди.

5. Розробка спеціальних механізмів для виявлення незаконного ввезення підакцизних товарів на територію України. Для цього можуть бути використані сучасні технічні засоби та аналітичні інструменти, які допоможуть ефективно контролювати переміщення підакцизних товарів через кордон.

Ці покращення допоможуть забезпечити більш ефективну систему надання дозволів на виробництво та обіг під акцизних товарів, зменшити рівень контрабанди та незаконного ввезення таких товарів, підвищити контроль та прозорість на митниці та забезпечити ефективну співпрацю з іншими країнами у цій сфері.

Для впровадження цих покращень необхідно провести відповідну роботу з розробки та узгодження проектів законів із відповідними комітетами у Верховній Раді України. Потім проекти повинні бути прийняті Верховною Радою та підписані Президентом України.

Також важливо забезпечити належне виконання цих законів у практиці, що потребує залучення відповідних ресурсів та кадрів. Необхідно забезпечити підвищення кваліфікації митників та інших фахівців, які займаються контролем за переміщенням товарів через кордон, а також забезпечити належне фінансування роботи митниці та інших відповідних державних органів.

ВИСНОВКИ

Отже, у дипломній роботі вирішено завдання щодо узагальнення і розвитку теоретико-методологічних підходів, а також перспектив розвитку шляхів протидії контрабанді. За результатами проведеного дослідження сформульовано такі висновки та пропозиції:

Доведено, що контрабандна діяльність тільки посилюється в умовах високого рівня корумпованості чиновників, то держава зі свого боку має більш жорстко вирішувати питання щодо відповідальності за корупційні прояви державних службовців, військових зокрема, ніж це робиться на практиці нині.

Слід виділити в окремий вид контрабанди здійснення дрібної контрабанди жителям прикордонних територій України, що, частіше за все, є основним джерелом доходів місцевих жителів. Масштаби цього виду контрабанди не є настільки суспільно – небезпечним, як з боку представників організованих злочинних груп, однак це не нівелює її протиправного характеру, тому законодавець має дотримуватися комплексного підходу до формування організаційно – економічних механізмів боротьби з контрабандою. Має бути якісно посилена співпраця фіскальної та прикордонної служб, які повинні більш плідно та скоординовано співпрацювати у сфері протидії контрабанді, щоб досягти мінімального рівня розповсюдженості контрабандної діяльності на кордоні країни. Слід підкреслити, що у разі повноцінної співпраці митної та прикордонної служби можливо досягти належних результатів у протидії контрабанді. Тому є нагальна необхідність в їх спільній та скоординованій роботі щодо виявлення та протидії цій діяльності.

Досліджуючи питання головних чинників, які сприяють виникненню такого економічно небезпечного явища, як контрабанда встановлено, що головним фактором контрабанди є недоліки у стратегії економічної політики держави, тому що не можна ігнорувати ту політичну ситуацію, в якій існують

економічні відносини і котра здатна справляти зворотній вплив на їх розвиток. Такими недоліками насамперед виступають неузгодженість фінансової, податкової, промислової, господарчої та митно-тарифної політики, а також невизначеність державної політики в напрямку контролю над процесом виробництва й обігу товарів.

Проведено аналіз країн, які є найбільшими джерелами контрабанди підакцизних товарів, які складають значну частину загального обсягу контрабанди. Враховуючи ці дані та сучасні вимоги, необхідно приділити особливу увагу розробці ефективних методів боротьби з контрабандою підакцизних товарів. На основі проведеного аналізу виявлено тенденції контрабандних поставок в Україну та з'ясовано, що найбільші порушення у торгівлі спостерігаються з «сусідами» України по сухопутному кордону та найбільшими торгово-економічними партнерами в зовнішніх відносинах: Польща (16,7%), Німеччина (9,5%), Угорщина (7,1%).

Послідовна реалізація організаційно-економічних заходів боротьби з контрабандою на прикордонних територіях України має на меті досягнення наступних результатів: підвищення привабливості регіонів для інвестицій, збільшення надходжень до державного бюджету, зменшення кримінальної діяльності підприємств, захист національних інтересів, поліпшення процесу перетину державного кордону, контроль над розвитком внутрішнього споживчого ринку, раціоналізацію зовнішньоторговельних відносин між державами, що узагальнено призведе до створення значних запасів для зміцнення економічної безпеки України. Попри все зазначення контрабанда підакцизних товарів - серйозна загроза для безпеки України, яка потребує належного контролю та розв'язання з боку уряду. Це можна досягти за допомогою ефективних митних процедур та правильної системи контролю за цим.

Ефективна боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил потребує комплексного підходу, який включає аналіз, профілактику та правоохоронні заходи. Застосування профілактичних заходів загального й

спеціального спрямування повинно бути пріоритетним. Реформування Державної митної служби України є надзвичайно важливою ініціативою, тому що будь-які зміни в її структурі та організаційній побудові можуть вплинути на її здатність виконувати свої повноваження. Якщо будуть запроваджені організаційні та структурні зміни, то вони повинні бути чітко прораховані, щоб забезпечити успішну реалізацію повноважень служби.

Покращення допоможуть забезпечити більш ефективну систему надання дозволів на виробництво та обіг підакцизних товарів, зменшити рівень контрабанди та незаконного ввезення таких товарів, підвищити контроль та прозорість на митниці та забезпечити ефективну співпрацю з іншими країнами у цій сфері.

Для впровадження цих покращень в законодавство необхідно провести відповідну роботу з розробки та узгодження проєктів законів із відповідними комітетами у Верховній Раді України. Потім проєкти повинні бути прийняті Верховною Радою та підписані Президентом України.

Також важливо забезпечити належне виконання цих законів у практиці, що потребує залучення відповідних ресурсів та кадрів. Необхідно забезпечити підвищення кваліфікації митників та інших фахівців, які займаються контролем за переміщенням товарів через кордон, а також забезпечити належне фінансування роботи митниці та інших відповідних державних органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдєєв О.Р. Взаємодія органів доходів і зборів з правоохоронними та контролюючими органами у протидії контрабанді підакцизних товарів. *Lex portus*. 2016. С. 124–149.
2. Антонов К. В. Протидія контрабанді: митно-правові, інформаційні та оперативно-розшукові аспекти. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ. Спеціальний випуск*. 2013. №2. Ч.1. С.42–52.
3. Бусол О. Ю., Ложкін В. Ю. Стан боротьби з контрабандою з підакцизними товарами та порушеннями митних правил в Україні. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2018. Вип. 18. С. 40-50.
4. Буткевич С. А. Підрозділи боротьби з незаконним обігом наркотиків органів внутрішніх справ: сучасний стан і шляхи реформування. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. Київ: МВС України, 2015. № 29. С. 17–27.
5. Валуєва Л., Ковбан А. Правове регулювання митних процедур на морському транспорті. *Право і суспільство*. 2015. № 4. Ч. 3. С. 139–144.
6. Волошин В. І. Боротьба з контрабандою на прикордонних територіях як інструмент зміцнення економічної безпеки держави. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2014. Вип. 4. С. 56–63.
7. Гелюта Д. Митне регулювання: особливості діяльності митних органів в Україні та зарубіжних країнах. *Науковий блог національного університету «Острозька академія»*. 2014. URL : <https://naub.ua.edu.ua/2014/mytne-rehulyuvannya-osoblyvosti-diyalnostimy-tnyhorhaniv-v-ukrajini-ta-v-zarubizhnyh-krajinah/>.
8. Державна митна служба України: Щодо окремих показників експортно-імпортних операцій, порушення митних правил та інше за 2020 та перше півріччя 2021 року. URL: відповідь від 02.09.2022 р. № 29-3/30-

02/10/10902 на запит від фізичної особи; Державна митна служба України. Електронні текстові дані (1 файл). К., 2022.

9. Державний комітет статистики України. URL :<http://www.ukrstat.gov.ua>.

10. Деркач Л. Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра: навч. посібник. 2 вид., доп. Київ : ДМСУ, 2000. 542 с.

11. Дячкін О. П. Суспільна небезпечність контрабанди і правова відповідальність за її вчинення. *Форум права*. 2012. № 1. С. 281-288.

12. Історія митної діяльності: Україна в європейському контексті : наукове видання / авт. кол.: К.М. Колесников (керівник авторського колективу), Д. В. Архирейський, О.О. Дячок, О.В. Морозов, С.В. Шуляк та ін. — Одеса : Пласко, 2010. 541 с.

13. Кекіш І. П. Зарубіжний досвід використання митного контролю у протидії контрабанді підакцизних товарів. *Економіка та митно-правові відносини*. Вип. 11–12. 2019. С. 48–57.

14. Козлова А. В. Історичні передумови криміналізації контрабанди та корупції під час митного оформлення товарів. *Specialized and multidisciplinary scientific researches*. 2020. №5. С. 80-81.

15. Колесников К. М., Морозов О. М., Виноградов Г. М. та ін. Історія митної справи в Україні / за ред. П. В. Пашка, В. В. Ченцова ; вступне слово О. Б. Єгорова. Київ : Знання, 2006. 606 с.

16. Кузняк Б. Я., Свічкарь В. А. Особливості митного регулювання в країнах Європейського Союзу. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6221>.

17. Куліш А. М. Удосконалення митного законодавства України як фактор підвищення ефективності діяльності правоохоронної системи. *Митне право*. 2019. № 1. С. 296-300.

18. Ладюк О. Фінансова безпека: характеристика складників. *Ефективна економіка*. 2016. № 11. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5280>.

19. Литвин М. М. Прикордонна безпека України: етапи становлення, проблеми і перспективи. *Національна безпека: український вимір*. 2018. Вип. 1-2(20-21). С. 41-46.
20. Ліщишин П. Актуальність боротьби з контрабандою на сучасному етапі. *Вісник прокуратури*. 2003. № 2. (20) лютий. С. 46.
21. Мартинюк В. Фінансова безпека: навч. посіб. / Мартинюк В., Зволяк Я., Баранецька О. Тернопіль: Вектор, 2016. 264 с.
22. Мельник О. Г., Адамів М. Є., Тодощук А. В. Історія розвитку митної системи України: ключові проблеми та здобутки в умовах європейської інтеграції. *Економіка та держава*. 2018. № 10. С. 4-9.
23. Митний кодекс України : Закон України від 13 бер. 2012 р. № 4495-VI: URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
24. Молдован Е. С. Зарубіжний досвід автоматизації здійснення процедур митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон водними транспортними засобами. *Державне управління у сфері державної безпеки та митної справи*. 2017. № 1 (16). URL : <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2017/1/16.pdf>.
25. Офіційний сайт Державної митної служби України URL: <http://sfs.gov.ua/>
26. Пашко П. В. Основи митної справи: навч. посібник. 2-ге вид., пер. і доп. Київ : Т-во «Знання»; КОО, 2002. 318 с.
27. Гребельник О.П. Митна справа: Аналіз митних режимів експорту, 2021. URL: https://www.yakaboo.ua/ua/mitnasprava.html?gclid=Cj0KCQjwuKiBhCsARIsAPztUF31TT46FqRPDwH4SBF3G7xAZrbNI4uURlT78buXC3F00ThIRuwC5oaAn59EALw_wcB
28. Проблема контрабанди в Україні: як змінити систему протидії? URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/problema-kontrabandy-vukrayini-yak-zminyty-systemu-protydyiy/>.

29. Рєзнїкова Є. С. Боротьба з контрабандою як один із методів забезпечення митної безпеки держави. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*, №17 (2019), 172-176.

30. Саварець А. Український та зарубіжний досвід побудови митних органів: рекомендації для сучасної України. URL : http://radakmu.org.ua/uploads/file/-/tfd_pp_comments_-final.pdf.

31. Стирнік Г., Базилюк Я. Сучасні тенденції реалізації митної політики України. URL : <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Juni/3.htm>.

32. Сторожук О. Митно-тарифне регулювання як фактор забезпечення зовнішньоекономічної безпеки в умовах євроінтеграції. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 17. С. 94–98. URL: <http://legalposition.umsf.in.ua/archive/2019/4/28.pdf>

33. Тимошенко А. В. Роль та місце митних органів України в забезпеченні економічної безпеки держави. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. Вип. 39. С. 86-88.

34. Тимошенко А. В. Роль та місце правоохоронних підрозділів митних органів в процесі забезпечення економічної безпеки держави та створенні ефективних умов розвитку національних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Протидія контрабанді: цілі та задачі. *Актуальні питання розвитку суб'єктів господарювання в умовах економічної нестабільності*: матеріали науково-практичної конференції молодих учених. Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2013.

35. Тимошенко А. В., Гальський К. Є., Макаренко А. В., Ченцов В. В. Боротьба з контрабандою в сучасній історії української митниці: колективна монографія. 2021. 144 с

36. Турчин Ю. Б. Особливості детермінації контрабанди підакцизних товарів. *Митна справа*. 2018. №1(73). С. 49-56.

37. Турчин Ю. Історична та соціальна обумовленість виникнення контрабанди на території сучасної України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*, 2015. №(5). С. 245-249.

38. Філіпенко Т. В., Філатов В. В. Правові форми співробітництва в галузі вдосконалення митного законодавства України. *Митна справа*. 2009. № 6. С. 28-34.
39. Ченцов В. Міжнародні стандарти модернізації митних адміністрацій. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 4. С. 227.
40. Ченцов В. Особливості еволюції управлінської структури Державної митної служби України. URL : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2019/2019-02\(2\)/Chentsov.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2019/2019-02(2)/Chentsov.pdf).
41. Чорний В. Україна і митна справа: історичний нарис. Київ : КВІЦ, 2000. 349 с.
42. Юрченко В. О. Кримінологічна характеристика запобігання контрабанді піакцизних товарів в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції: спецвипуск*. 2017. Ч. 2. С. 209–212.
43. Ярошенко І. В. соціально-економічний розвиток регіонів України в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів. *Бізнес інформ*. 2016. № 7. С. 28–

ДОДАТКИ

Додаток А

Склад та характеристика предметів контрабанди

Предмет контрабанди	Характеристика
1	2
Культурні цінності	Об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України (оригінальні художні твори живопису, графіки та культури; предмети пов'язані з історичними подіями, розвитком суспільства та держави, історією науки та культури; предмети музейного значення, знайдені під час археологічних розкопок; унікальні та рідкісні музичні інструменти; рідкісні монети, ордени, медалі, печатки та інші предмети колекціонування; рідкісні поштові марки тощо).
Отруйні речовини	Отрути, токсини (бойові, лікарські, сільськогосподарські та інші), які потрапляючи всередину організму людини через органи дихання, травлення або через шкіру, здатні викликати смерть людини або психоневрологічний розлад, порушення дихання чи функції серцево-судинної системи, ураження нирок чи печінки тощо.
Сильнодіючі речовини	Лікарські, побутові, промислові та інші хімічні речовини, здатні своїм впливом на живий організм заподіяти йому шкоди.
Радіоактивні матеріали	Будь-які матеріали, включаючи радіоактивні відходи, питома або сумарна активність радіонуклідів у яких перевищує межі, встановлені нормами, правилами і стандартами з ядерної та радіаційної безпеки.
Вибухові речовини	Хімічні сполуки чи суміші, здатні під впливом зовнішнього імпульсу до самопоширення з великою швидкістю хімічної реакції з утворенням газоподібних продуктів та виділенням тепла (амоніти, тротил, порохи тощо).
Бойові припаси	Частина (вид) озброєння, безпосередньо призначена для ураження живої сили противника, знищення його бойової техніки, руйнування укріплень, споруд і виконання спеціальних завдань (гранати, авіаційні бомби, димові шашки тощо).
Зброя	Будь-яка вогнепальна зброя, ядерна, хімічна, біологічна та інші види зброї масового ураження, холодна зброя.
Спеціальні технічні засоби негласного отримання інформації	Засоби негласного аудіо-, відеоконтролю та спостереження за особою, річчю або місцем, засоби негласного отримання інформації про місцезнаходження та/або переміщення особи/транспортних засобів, засоби для негласного зняття інформації з електронних інформаційних систем тощо.
Наркотичні засоби	Речовини, природні чи синтетичні, препарати, рослини, включені

	до Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (героїн, канабіс, макова солома, опій тощо).
Психотропні речовини	Речовини природні чи синтетичні, препарати, природні матеріали, включені до Переліку (ЛСД, катинон, мескалін, парагексил тощо).
Аналоги наркотичних засобів і психотропних	Заборонені до обігу на території України речовини синтетичні чи природні, не включені до Переліку, хімічна структура та властивості яких подібні до хімічної структури та властивостей

Продовження Додатку А

речовин	наркотичних засобів і психотропних речовин, психоактивну дію яких вони відтворюють.
Прекурсори	Речовини, які використовуються для виробництва, виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин, включені до Переліку.
Фальсифіковані лікарські засоби	Лікарський засіб, який умисно промаркований неідентично (невідповідно) відомостям про лікарський засіб з відповідною назвою, що внесені до Державного реєстру лікарських засобів (Держреєстру), а так само лікарський засіб, який умисно підроблений у інший спосіб і не відповідає відомостям, у тому числі складу, про лікарський засіб з відповідною назвою, що внесені до Держреєстру.

Кримінальна відповідальність за контрабанду в Україні

№ з/п	Вид злочину	Зміст злочину	Міра покарання
1	2	3	4
1.	Контрабанда (ст. 201 ККУ)	1. Контрабанда, тобто переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.	Позбавлення волі на строк від трьох до семи років.
		2. Та сама дія, вчинена за попередньою змовою групою осіб або особою, раніше судимою за злочин, передбачений цією статтею, або службовою особою з використанням службового становища.	Позбавлення волі на строк від п'яти до дванадцяти років з конфіскацією майна.
2.	Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України (ст. 201 ККУ)	1. Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України.	Позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років.
		2. Та сама дія, вчинена особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених ст. 201, 201 , 246 ККУ, або за попередньою змовою групою осіб, або службовою особою з використанням влади чи службового становища, або у великому розмірі	Позбавлення волі на строк від п'яти до десяти років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років та з конфіскацією майна.
		3. Дії, передбачені ч. 1 або 2 ст. 201 ККУ, вчинені організованою групою чи в особливо великому розмірі.	Позбавленням волі на строк від десяти до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади.

Продовження Додатку Б

1	2	3	4
Примітка. 1. Під цінними та рідкісними породами дерев слід розуміти роди дерев, передбачені статтею 1 Закону України "Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів". 2. Під переміщенням у великому розмірі у цій статті слід розуміти переміщення лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, а також лісоматеріалів необроблених, вартість яких в одну тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, під переміщенням в особливо великому розмірі - вартість яких у дві тисячі і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.			
3.	Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 3085 ККУ)	1. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, тобто їх переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.	Позбавлення волі на строк від п'яти до восьми років.
		2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, а також якщо предметом цих дій були особливо небезпечні наркотичні засоби чи психотропні речовини або наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби у великих розмірах.	Позбавлення волі на строк від восьми до десяти років з конфіскацією майна.
		3. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів, вчинена організованою групою, а також якщо предметом контрабанди були наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги чи прекурсори або фальсифіковані лікарські засоби в особливо великих розмірах.	Позбавлення волі на строк від десяти до дванадцяти років з конфіскацією майна.
Примітка. Поняття великий та особливо великий розмір наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, або фальсифікованих лікарських засобів визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу.			

Сформовано у відповідності до Кримінального кодексу України

**Види порушень митних правил та відповідальність за такі
правопорушення**

№ п/п	Вид порушення	Зміст порушення	Відповідальність
1	2	3	4
1.	Порушення режиму зони митного контролю (ст. 468 МКУ)	Проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів, перетинання меж зони митного контролю громадянами, які не перетинають митний кордон України, та посадовими особами державних органів, які не проводять заходи офіційного контролю, та їх пересування в межах цієї зони з порушенням порядку, встановленого статтею 332 МКУ.	Попередження або накладення штрафу в розмірі 20 н.м.д.г.
2.	Неправомірні операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем (ст. 469 МКУ)	1. Проведення з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації - отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі, операцій, не передбачених статтями 203, 325 МКУ, або проведення операцій, передбачених зазначеними статтями, без дозволу органу доходів і зборів.	Попередження або накладення штрафу в розмірі 20 н.м.д.г.
		2. Зміна стану товарів, митне оформлення яких не закінчено, або товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації - отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі, користування та розпорядження ними без дозволу органу доходів і зборів, а так само невжиття передбачених ч. 4 ст. 204 МКУ заходів щодо товарів, строк тимчасового зберігання яких під митним контролем на складі	Накладення штрафу в розмірі 500 н.м.д.г

Продовження Додатку В

1	2	3	4
		тимчасового зберігання, на складі організації - отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі закінчився.	
		3. Видача без дозволу органу доходів і зборів або втрата товарів, митне оформлення яких не закінчено, або товарів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем на складі тимчасового зберігання, на складі організації - отримувача гуманітарної допомоги або на митному складі.	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.
3.	Недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів до органу доходів і зборів призначення, видача їх без дозволу органу доходів і зборів або втрата (ст. 470 МКУ)	1. Перевищення встановленого статтею 95 МКУ строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що перебувають під митним контролем, до органу доходів і зборів призначення (а при переміщенні в межах зони діяльності одного органу доходів і зборів - від одного підрозділу цього органу до іншого), митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби не більше ніж на одну добу	Попередження або накладення штрафу в розмірі 10 н.м.д.г..
		2. Вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перевищення встановленого статтею 95 МКУ строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби більше ніж на одну добу, але не більше ніж на десять діб.	Накладення штрафу в розмірі 200 н.м.д.г
		3. Перевищення встановленого статтею 95 МКУ строку доставки товарів, транспортних засобів комерційного призначення, митних або інших документів на ці товари більше ніж на десять діб, а так само втрата цих товарів, транспортних засобів, документів	Накладення штрафу в розмірі 500 н.м.д.г

Продовження Додатку В

1	2	3	4
		чи видача їх без дозволу органу доходів і зборів.	
4.	Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю (ст. 471 МКУ)	Порушення встановленого МКУ порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через "зелений коридор", товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України.	Накладення штрафу в розмірі 100 н.м.д.г., а у разі якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, - також конфіскацію цих товарів.
5.	Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення (ст. 472 МКУ)	Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України.	Накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів з конфіскацією зазначених товарів, транспортних засобів.
6.	Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експресвідправленнях товарів, заборонених до такого пересилання (ст. 473 МКУ)	Пересилання через митний кордон України в міжнародних експресвідправленнях товарів, заборонених до такого пересилання законодавством України, а також пересилання у міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання актами Всесвітнього поштового союзу	Конфіскація цих товарів.
7.	Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та	Пересилання через митний кордон України в міжнародних експресвідправленнях товарів, заборонених до такого пересилання законодавством України, а також пересилання у	Конфіскація цих товарів.

Продовження Додатку В

1	2	3	4
	експресвідправленнях товарів, заборонених до такого пересилання (ст. 473 МКУ)	міжнародних поштових відправленнях товарів, заборонених до пересилання актами Всесвітнього поштового союзу.	
8.	Перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів в доступі до товарів, транспортних засобів, документів (ст. 474 МКУ)	1. Перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів під час здійснення нею митного контролю або провадження в справі про контрабанду чи порушення митних правил у доступі до товарів, транспортних засобів, документів.	Накладення штрафу в розмірі 100 н.м.д.г
		2. Вчинення правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 474 МКУ, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перешкоджання посадовій особі органу доходів і зборів, невиконання її вимог під час проведення перевірки обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та/або перебувають під митним контролем, чи документальної перевірки дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.	Накладення штрафу в розмірі 500 н.м.д.г.
9.	Неподання органу доходів і зборів звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем (ст. 475 МКУ)	Неподання утримувачем магазину безмитної торгівлі, складу тимчасового зберігання, митного складу, вантажного митного комплексу, особою, відповідальною за експлуатацію складу організації - отримувача гуманітарної допомоги, органу доходів і зборів звіту про рух товарів, а також порушення порядку ведення обліку таких товарів.	Накладення штрафу в розмірі 50 н.м.д.г.
10.	Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності (ст. 476 МКУ)	Ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території товарів, призначених для виробничої або іншої підприємницької діяльності, з порушенням охоронюваних законом прав інтелектуальної власності.	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г. з конфіскацією товарів, що переміщуються з порушенням права інтелектуальної власності

Продовження Додатку В

1	2	3	4
11.	Порушення встановленого законодавством порядку ввезення товарів на територію вільної митної зони, вивезення товарів за межі цієї території та/або встановленого законодавством порядку проведення операцій з товарами, поміщеними в режим вільної митної зони (ст. 477 МКУ)	Порушення встановленого законодавством порядку ввезення товарів на територію вільної митної зони, вивезення товарів з цієї території, проведення операцій з товарами, поміщеними в режим вільної митної зони, а так само порушення встановленого ч. 2 ст. 436 МКУ строку розпорядження товарами, розміщеними у вільній митній зоні, у разі анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію цієї зони.	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.
12.	Порушення порядку зберігання товарів на митних складах та здійснення операцій із цими товарами (ст. 478 МКУ)	1. Проведення з товарами, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах, операцій, передбачених ч. 2 ст. 127 МКУ, без дозволу органу доходів і зборів.	Накладення штрафу в розмірі 20 н.м.д.г.
		2. Зміна стану товарів, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах, без дозволу органу доходів і зборів, невжиття передбачених ч. 5 ст. 129 МКУ заходів щодо товарів, строк зберігання яких в режимі митного складу закінчився, а так само порушення встановленого ч. 2 ст. 429 МКУ строку розпорядження товарами, які зберігаються на митному складі, у разі анулювання дозволу на відкриття та експлуатацію цього складу	Накладення штрафу в розмірі 500 н.м.д.г.
		3. Видача без дозволу органу доходів і зборів або втрата товарів, що зберігаються в режимі митного складу на митних складах	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.
13.	Порушення порядку або строків розпорядження товарами,	Порушення встановлених МКУ порядку або строків розпорядження товарами, розміщеними у магазині безмитної торгівлі, у разі ліквідації магазину	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.

Продовження Додатку В

1	2	3	4
	розміщеними у магазині безмитної торгівлі (ст. 479 МКУ)	або зупинення дії чи анулювання дозволу на його відкриття та експлуатацію.	
14.	Порушення порядку здійснення операцій з переробки товарів (ст. 480 МКУ)	Порушення встановленого МКУ та іншими актами законодавства України порядку здійснення операцій з переробки товарів, у тому числі невивезення за межі митної території України (неввезення на митну територію України) товарів, що переміщувалися через митний кордон України з метою переробки, та/або продуктів їх переробки після закінчення строку переробки.	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.
15.	Перевищення строку тимчасового ввезення або тимчасового вивезення товарів (ст. 481 МКУ)	1.Перевищення встановленого відповідно до МКУ строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України не більше ніж на три доби	Попередження або накладення штрафу в розмірі 50 н.м.д.г.
		2. Вчинення правопорушення, передбаченого частиною першою цієї статті, особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення такого правопорушення, а так само перевищення строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України більше ніж на три доби, але не більше ніж на десять діб.	Накладення штрафу в розмірі 300 н.м.д.г.
		3. Перевищення строку тимчасового ввезення товарів на митну територію України або строку тимчасового вивезення товарів за межі митної території України більше ніж на десять діб	Накладення штрафу в розмірі 1000 н.м.д.г.
16.	Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного	1. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України поза митним контролем, тобто поза місцем розташування органу	Накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості товарів, транспортних засобів - безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією

Продовження Додатку В

1	2	3	4
	призначення через митний кордон України поза митним контролем (ст. 482 МКУ)	доходів і зборів або поза робочим часом, установленим для нього, і без виконання митних формальностей, або з незаконним звільненням від митного контролю внаслідок зловживання службовим становищем посадовими особами органу доходів і зборів	цих товарів, транспортних засобів і транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза митним контролем
		2. Дії, передбачені ч. 1 ст. 482 МКУ, вчинені особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 482 або ст. 483 МКУ	Накладення штрафу в розмірі 200 відсотків вартості товарів, транспортних засобів - безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, транспортних засобів і транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України поза митним контролем.
17.	Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю (ст. 483 МКУ)	1. Переміщення або дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням органу доходів і зборів як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи документів, одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві відомості щодо найменування товарів, їх ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача, кількості	Накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, а також товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Продовження Додатку В

1	2	3	4
		вантажних місць, їх маркування та номерів, неправдиві відомості, необхідні для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості.	
		2. Дії, передбачені ч. 1 ст. 483, вчинені особою, яка протягом року притягалася до відповідальності за вчинення правопорушення, передбаченого ст. 483 або ст. 482 МКУ.	Накладення штрафу в розмірі 200 відсотків вартості товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил з конфіскацією цих товарів, а також товарів, транспортних засобів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для переміщення товарів - безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.
18.	Зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю (ст. 484 МКУ)	1. Зберігання, перевезення, придбання чи використання товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю.	Накладення штрафу в розмірі 100 відсотків вартості цих товарів, транспортних засобів або їх конфіскацію.
19.	Дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру, а також інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів (ст. 485 МКУ)	1. Заявлення в митній декларації з метою неправомірного звільнення від сплати митних платежів чи зменшення їх розміру неправдивих відомостей щодо істотних умов зовнішньоекономічного договору (контракту), ваги (з урахуванням допустимих втрат за належних умов зберігання і транспортування) або кількості, країни походження, відправника та/або одержувача товару, неправдивих відомостей,	Накладення штрафу в розмірі 300 відсотків несплаченої суми митних платежів.

Продовження Додатку В

1	2	3	4
		необхідних для визначення коду товару згідно з УКТ ЗЕД та його митної вартості, та/або надання з цією ж метою органу доходів і зборів документів, що містять такі відомості, або несплата митних платежів у строк, встановлений законом, або інші протиправні дії, спрямовані на ухилення від сплати митних платежів, а так само використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати митних платежів, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано такі пільги	

Сформовано відповідно до Митного Кодексу України

